

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT «ION CREANGĂ»
DIN CHIȘINĂU**

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.:

378.091:811.111'42(043.2)

LAȘCU TATIANA

**ABORDAREA DISCURSIVĂ A TEXTULUI LITERAR
ÎN DEZVOLTAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE
ÎN LIMBA ENGLEZĂ A STUDENȚILOR FILOLOGI**

**SPECIALITATEA 532.02. DIDACTICA ȘCOLARĂ PE TREPTE ȘI DISCIPLINE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT (*Didactica limbii engleze*)**

Rezumatul tezei de doctor în științe ale educației

CHIȘINĂU, 2022

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale ”Științe ale Educației” a Parteneriatului instituțiilor de învățământ superior Universitatea de Stat din Tiraspol, Universitatea de Stat ”B.P.Hasdeu” din Cahul și Institutul de Științe ale Educației

Componenta Comisiei de Susținere Publică a tezei de doctorat:

Președintele comisiei:

1. Silistraru Nicolae, doctor habilitat, profesor universitar

Conducător științific:

2. Gherlovan Olga, doctor, conferențiar universitar

Membru al comisiei:

3. Andrițchi Viorica, doctor habilitat, profesor universitar

Referenți oficiali:

4. Ghicov Adrian, doctor habilitat, conferențiar universitar
5. Budnic Ana, doctor, conferențiar universitar
6. Pascaru Daniela, doctor, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc pe **21.10.2022**, ora **14.00**, în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, blocul de studii nr. 2, Sala Senatului, str. Ion Creangă 1, MD-2069.

Rezumatul și teza de doctorat pot fi consultate la pagina web a Universității Pedagogice de Stat ”Ion Creangă” din Chișinău (www.upsc.md) și la pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 20.09.2022

Președintele Comisiei:

Silistraru Nicolae, doctor habilitat, profesor universitar

Conducător științific:

Gherlovan Olga, doctor, conferențiar universitar

Autor:

Lașcu Tatiana

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei.....	7
Concluzii generale și recomandări.....	22
Bibliografie	25
Lista publicațiilor autoarei la tema tezei.....	26
Adnotare (română, engleză, rusă).....	28

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. Conform *Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi* [4], **comunicarea** reprezintă o competență-cheie, esențială pentru desfășurarea cu succes a activității profesionale. În context, *Cadrul Național al Calificărilor* [5] stipulează că scopul general al studiilor superioare constă în formarea specialiștilor competenți, care să poată comunica, interacționa nu doar în limba maternă/ de stat, dar și în limba străină, într-un mediu vast de situații profesionale și socio-culturale, să poată valorifica adecvat resursele lingvistice specifice situației de comunicare.

Abordarea limbii drept instrument de comunicare este remarcată în actualele documente curriculare naționale, centrate pe valorificarea „*modelului comunicativ-funcțional*”, care pune accent pe competența de comunicare sesizată drept condiție ce ar favoriza integrarea în mediul socio-cultural al vorbitorului. Această abordare pragmatică susține teza conform căreia enunțul exprimă, pe lângă starea lucrurilor, sentimentele și gândurile enunțate ale receptorului, cât și ale emițătorului [18, pp. 124-137].

În această logică, învățarea limbii engleze trebuie concentrată, în mod special, pe dezvoltarea *competenței comunicativ-funcționale*, adică pe *pragmatica comunicării*. În acest caz, accentul se plasează pe *comunicarea socială*, care se fundamentează pe *competența discursivă, acțională*. Reieșind din ideile expuse, *abordarea funcțională* în cadrul predării-învățării-evaluării limbii engleze este direcționată spre dezvoltarea *competenței de comunicare pragmatică* [10].

Astfel, dezvoltarea competențelor pragmatice în limba engleză, adică a capacităților de comunicare și comprehensiune într-un mediu internaționalizat, rămâne un deziderat în formarea studentului filolog. Acestea cuprind cunoștințe și abilități care sunt utilizate în cadrul interpretării unui act ilocuționar din secvența discursivă și în anumite contexte lingvistice. Cunoștințele de ordin pragmatic se referă nu doar la cele socioculturale, referințe culturale, dialecte, idiomatică, dar și la cunoștințele funcționale, de manipulare, de exprimare, de argumentare, de prezentare, euristice și imaginative [11, p.19].

Or, performanța comunicării în limba engleză nu se limitează numai la competența lingvistică a actorilor discursivi, ea depinde de competența generală de comunicare, care implică o dimensiune *situațională* (a tipurilor discursive și normelor interpersonale), *textuală* (macrostructurală și microstructurală) și *referențială* (a domeniului).

Pentru studiul eficace al limbilor *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi*, îndeosebi Suplimentul din 2018, subliniază importanța și rolul *textului literar*, care reflectă valori culturale și sociale accesibile [4]. În studierea textului literar, *Carta Europeană a Plurilingvistului* recomandă reînnoirea programelor de limbă străină prin includerea dimensiunii socioculturale, prin implicarea unităților complexe de interpretare, producerea noilor înțelesuri, decodare și receptare, prin sensibilizarea studenților în ceea ce privește amplitudinile semantice ale unităților limbii cu referire la contextul social și comportamentele comunicative [20].

Deși studierea echilibrată a elementelor constitutive ale competenței de comunicare este necesară pentru dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi, totuși, acest echilibru este afectat în procesul didactic de primordialitatea componentei lingvistice, și anume accentuarea dimensiunii *lexicale* în defavoarea celor *discursive* și *socio-culturale*. Acest fapt constituie un impediment în tratarea și analiza competenței de comunicare. În aceste condiții, *dezvoltarea competenței de comunicare în cadrul orelor de limba engleză prin intermediul abordării discursive a textului literar* devine un deziderat în procesul de pregătire a studenților filologi.

Argumentele care ar reflecta importanța acestei probleme sunt înaintate de actualele cerințe ale *glotodidacticii* (învățarea diversificată, caracterul funcțional, pragmatic, socio-lingvistic), dar, în primul rând, sunt motivate nemijlocit de solicitările înaintate tinerilor specialiști (competențe de comunicare la nivel înalt, precum și competențe profesionale de natură strategică, explorativă, empatică și integrativă) și, nu în ultimul rând, de finalitățile urmărite în procesul de formare inițială a studenților filologi.

Descrierea situației în domeniul de cercetare. Complexitatea problematicei invocate reclamă utilizarea unui suport teoretic și metodologic complex. Astfel, cercetarea s-a axat pe abordări teoretico-praxiologice ce investighează:

- *problematika conceptualizării competenței de comunicare:* N. Chomsky, D. Hymes, H.G. Widdowson, M. Canale și M. Swain, W. Littlewood, T. Slama-Cazacu, S. Cristea, L. Șoitu, L. Iacob, I. Pânișoară, M. Rusu, Vl. Guțu, M. Hadîrcă, N. Silistraru, T. Callo, Vl. Pâslaru, V. Goraș- Postică, A. Budnic, A. Barbăneagră, L. Sadovei, A. Afanas etc.;

- *aspecte ale glotodidacticii:* G. Lazar, L. McNeil, L. Son, I. Guțu, I. Tioșa, A. Solcan, D. Eșanu-Dumnezev, U. Culea, L. Petriciuc, L. Usafii, I. Gîncu, L. Frunze, M. Grigoroviță etc.;

- *lingvistica și hermeneutica textului:* E. Coșeriu, R. de Beaugrande, W. U. Dressler, J.-M. Adam, E. Benveniste, J. Lyons, C. Schiopu, A. Ghicov, O. Ghidirmic, P. Cornea, U. Eco, V. Pâslaru, T. Slama-Cazacu, A. Coșciug, O. Gherlovan, O. Cosovan, S. Guțu, T. Cartaleanu, A. Pamfil, M. Marin etc.;

- *aspecte în definirea conceptului de discurs și text:* N. Fairclough, D. Maingueneau, J. Grize, C. Kerbrat-Orecchioni, M. Foucault, E. Ungureanu, Dijk Teun A. Van, A. Cosmescu, C. Tileaga, C. Vlad, D. Roventă-Frumușani, E. Dragan, L. Veste, A. Ohrimenco, A. Cosmescu, E. Dragan, A. Coșciug, J. Gumperz, H. Widdowson, D. Schiffrin, O. Gherlovan, K. Stierle, T. Jacov, V. Tiupa etc.;

- *dimensiunea pragmatico-discursivă a textului:* C. Kerbrat-Orecchioni, D. Maingueneau, C. Radu, G. Brown and G. Yule, N. Fairclough, L. Mey etc.;

- *perspectiva (inter)culturală a explorării textului literar:* J. Kristeva, M. Bahtin, A. Grati, O. Popa, E. Suff, L. Samovar, H. Widdowson, R. Wodak etc.

- *analiza discursivă a textului literar:* M. Bahtin, V.-M. Grigorică, T.D Demba, D. Shiffrin, R. Wodak and M. Meyer etc.

Apreciind contribuția substanțială a cercetărilor realizate în domeniul de referință, constatăm, totuși, că specificul abordării discursive a textului literar englez este studiat doar parțial; nu există un concept didactic care ar promova o *abordare holistică* și multiaspectuală a întregului ansamblu de elemente care alcătuiesc limba și o *perspectivă pragmatică* în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin valorificarea abordării discursive a textului literar. Această situație a generat o serie de **contradicții**:

- între standardele de formare profesională a studenților filologi, care reclamă necesitatea pregătirii specialiștilor de calitate (competențe de comunicare relevante în limba engleză, competențe pluri/interculturale, competențe discursive, competențe profesionale) și pregătirea lacunară a studenților filologi din instituțiile de învățământ superior pe dimensiunea *pragmaticii comunicării*;

- între caracterul inovativ al cercetărilor axate pe formarea/dezvoltarea competenței de comunicare discursivă în glotodidactică, atât teoretice cât și practice, și gradul insuficient de transfer tehnologic în procesul de învățare a limbii engleze ca limbă străină;

- între necesitatea studierii echilibrate a elementelor constitutive ale competenței de comunicare și realitatea educațională, care oferă primordialitate componentei lingvistice, accentuează dimensiunea lexicală în defavoarea celor discursive și socio-culturale;

- între cerințele documentelor de politici lingvistice și educaționale internaționale de a releva importanța textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză, de a reabilita textul literar în curricula de limba engleză și valorificarea parțială a aspectelor socioculturale și a valențelor formative ale textului literar în producerea unui discurs coerent într-o anumită situație de comunicare din realitatea cotidiană, fapt ce este asigurat de *abordarea discursivă*.

Aceste contradicții confirmă complexitatea temei, necesitatea cercetării problematicei *abordării discursive a textului literar în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi* și argumentează **problema cercetării**: *Care sunt fundamentele teoretico-aplicative ale*

dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea textului literar?

Scopul cercetării: determinarea reperelor teoretico-aplicative, elaborarea și validarea experimentală a *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*.

Ipoteza cercetării: Abordarea discursivă a textului literar asigură eficiența procesului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi, dacă:

- se întemeiază pe cele mai relevante repere teoretico-aplicative ale *modelului comunicativ-funcțional* al învățării limbii engleze;
- valorifică sistemul de principii și condiții psihopedagogice, specifice procesului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar;
- se implementează situațional, în baza *Strategiei discursive* și a *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive*, valorificând situații de comunicare și sarcini discursive abordate contextual.

Obiectivele cercetării:

1. Determinarea fundamentelor teoretice ale dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar.
2. Sintetizarea mecanismelor abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar.
3. Elaborarea *Strategiei discursive de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi*.
4. Elaborarea *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* și consemnarea valorilor ei formative.
5. Elaborarea și valorificarea experimentală a *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* în procesul de învățare a limbii engleze.

Metodologia cercetării și justificarea metodelor de cercetare: *metode teoretice* – documentarea științifică, metoda analitico-sintetică, sistematizarea, clasificarea, generalizarea, abstractizarea, deducția, raționamentul, modelarea; *metode experimentale* – experimentul pedagogic, chestionarea, conversația, interviuarea, observarea, testarea; *metode de prezentare și prelucrare a datelor experimentale și a rezultatelor cercetării* (media aritmetică, procentajul).

Noutatea și originalitatea cercetării rezidă în: conceptul de *abordare discursivă a textului literar* din perspectiva valorilor educaționale; mecanismele abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar; *Strategia discursivă de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi*; *Tehnologia de dezvoltare a capacității discursive în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*; *Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*; designul și instrumentele de valorificare și argumentare experimentală a rezultativității *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*.

Rezultatele obținute care au contribuit la soluționarea problemei științifice: fundamentarea teoretico-metodologică a funcționalității *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* în vederea consolidării expertizei științifice în domeniul învățării limbii engleze și adaptării procesului de formare a competențelor de comunicare în limbi străine la noile abordări teoretice și praxiologice.

Semnificația teoretică a cercetării este motivată de analiza, precizarea, delimitarea și interpretarea aspectelor cadrului conceptual *al abordării discursive a textului literar* în procesul de studiere a limbii engleze; stabilirea principiilor, condițiilor, factorilor de interpretare a textului literar din perspectiva

discursivă; explorarea și analiza orientărilor științifice privind valorificarea discursivă a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză prin intermediul unor situații și sarcini complexe de învățare; proiectarea mecanismelor abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar; definirea conceptelor de *competență de comunicare în limba engleză, competență discursivă, capacitate discursivă, discurs literar, abordare discursivă a textului literar, analiză discursivă, strategie discursivă, tehnologie de dezvoltare a capacității discursive, situație de învățare, sarcini discursive*; fundamentarea *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în: *Strategia discursivă de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar; Tehnologia de dezvoltare a capacității discursive în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar; curriculumul universitar Interpretarea textului literar din perspectiva discursivă; sistemul de sarcini discursive optime pentru dezvoltarea competenței de comunicare; matricea strategiilor discursive în procesul de învățare a limbii engleze; designul și instrumentele de valorificare și argumentare experimentală a rezultativității Modelului*.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele științifice ale cercetării au fost discutate și aprobate în cadrul ședinței Comisiei de îndrumare, în cadrul rapoartelor anuale prezentate în ședința Consiliului Școlii Doctorale, prin comunicări la congrese, simpozioane, conferințe naționale și internaționale, publicații științifice, mese rotunde și workshop-uri, în cadrul stagiilor de formare continuă a cadrelor didactice.

Ideile de bază și rezultatele investigației au fost promovate prin intermediul comunicărilor prezentate în cadrul a **6 conferințe științifice internaționale**, desfășurate în Anglia, Italia, Suedia, Polonia, România, precum și în cadrul a **6 conferințe științifice naționale cu participare internațională**.

Totodată, rezultatele investigaționale au fost în vizorul comunității științifice internaționale și naționale prin intermediul publicațiilor în **reviste internaționale** (Ungaria, Italia, România) și **reviste naționale de profil**, acreditate de ANACEC (categoria B, C).

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin activitatea didactică în cadrul Universității de Stat din Tiraspol, prin comunicări la congrese, simpozioane, conferințe naționale și internaționale, publicații științifice, mese rotunde și workshop-uri în cadrul stagiilor de formare continuă. Cercetarea experimentală s-a desfășurat în cadrul Universității de Stat din Tiraspol, Universitatea de Stat din Cahul, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, mun. Chișinău, în anii de studii 2019-2020 și 2020-2021, eșantionul experimental fiind constituit din 106 studenți.

Publicațiile la tema tezei: rezultatele investigaționale au fost publicate în **20** de lucrări științifice, inclusiv **3** articole științifice publicate în reviste de peste hotare; **5** articole publicate în reviste din Registrul Național al revistelor de profil (categoria B, C); **12** articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice internaționale și naționale.

Structura tezei cuprinde adnotări în limbile română, rusă și engleză, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 251 de surse, 8 anexe, 151 de pagini de text de bază, 22 tabele, 33 de figuri.

Cuvinte-cheie: competență, competență de comunicare, competență de comunicare în limba engleză, capacitate discursivă, discurs, abordare discursivă, analiză discursivă, strategie discursivă, tehnologie de dezvoltare a capacității discursive, text literar, situație de învățare, sarcini discursive, practică discursivă.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată importanța și actualitatea temei de cercetare, este descrisă situația în domeniu, sunt elucidate contradicțiile și formulată problema de cercetare. De asemenea, sunt prezentate scopul, ipoteza și obiectivele de cercetare, sunt expuse reperele epistemologice ale investigației, este

descrișă metodologia cercetării, modalitățile de aprobare a rezultatelor științifice și de implementare a acestora; este argumentată valoarea teoretică și aplicativă a investigației.

În **Capitolul 1. Fundamente teoretice ale dezvoltării competenței de comunicare prin abordarea discursivă a textului literar** este argumentată dihotomia *competența de comunicare vs discurs*, în baza conceptualizărilor competenței de comunicare, ale discursului și ale analizei discursive, trasând un expozeu teoretic detaliat al demersului didactic, focusat pe *dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar*. Se evidențiază că prin toată structura sa, *competența de comunicare în limba străină* are un impact semnificativ în construirea profilului axiologic profesional al studentului de astăzi. S-a stabilit că *competența de comunicare în limba străină* este o macrocompetență, constituită din componenta *lingvistică, sociolingvistică, pragmatică și interculturală*, testată, argumentată și fortificată continuu prin intermediul unei game de: *cunoștințe* de natură gramaticală, lexicală, semantică, fonologică, ortografică; *abilități, atitudini și valori* sociolingvistice și psiholingvistice.

În temeiul orientărilor curriculare contemporane, se conchide că problematica comunicării și a limbajului se completează printr-o abordare reciprocă, evidențiind **aspectul pragmatic** al învățării limbii străine, formarea unei culturi literare și de comunicare temeinice constituind obiectivul central al *învățării pragmatice* [18].

Prin raportare la structura competenței de comunicare în limba străină, *competența discursivă* reprezintă o resursă internă necesară vorbitorului pentru producerea unor mesaje adecvate unui discurs conform criteriilor: *structurarea logică, deicticii, dezvoltarea tematică, coeziunea și coerența*. Or, *competența discursivă* oferă studentului posibilitatea să ordoneze frazele în secvențe în vederea producerii unor multitudini de idei coerente.

În temeiul logicii *modelului comunicativ-funcțional* al învățării limbii engleze, se evidențiază tipologiile discursive, *discursul literar* fiind nu doar sursă de informații, ci și un spectru larg de presupuneri, convingeri, intenții rediate ale autorului textului. Prin urmare, în procesul de analiză a textului literar din perspectiva discursivă, studenții au ca obiectiv nu doar însușirea limbii engleze și a culturii ei prin intermediul conținutului textului literar, dar și extinderea orizontului lingvistic pentru a recepta, explica, media și exprima intențiile comunicative în vederea producerii unui discurs.

În baza proprietăților analizei discursului, se deduce că *abordarea discursivă a textului literar* reprezintă procesul de interacțiune dintre doi actanți, profesorul și studentul, în cadrul căruia se realizează mecanismele de *analiză discursivă* prin intermediul *strategiei discursive*, având ca finalitate dezvoltarea *capacității discursive* a studentului. Or, abordarea respectivă reprezintă un proces de studiu al textului, cu obiective proprii, dar cu instrumente metodologice comune și altor abordări ale textului.

În **capitolul 2. Metodologia abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi** se argumentează chintesența abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar.

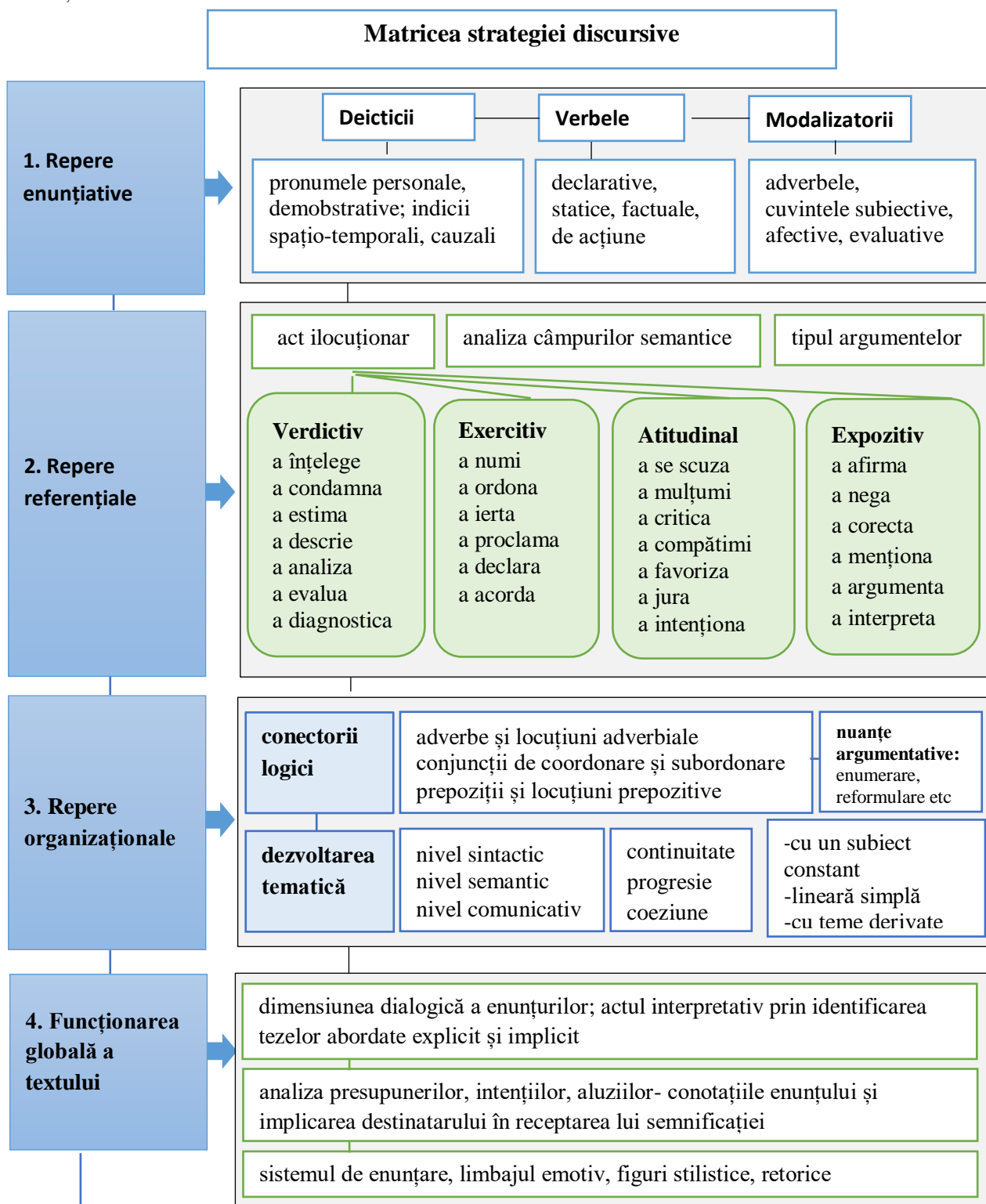
Pornind de la idea că noi relaționăm cu lumea care ne înconjoară în mod indirect prin intermediul versiunilor realității sau *construcțiilor discursive*, pentru construcția unei variante specifice a realității este necesară selectarea unei alternative de *discurs*, care este plasat în acțiuni (evenimente) de comunicare, potrivit anumitor organizări materiale ce dezvăluie gândurile umane (valori și idei) despre lume sau despre sine.

Pentru eficientizarea interpretării textului literar din perspectiva discursivă, propunem *Matricea strategiilor discursive*, prin care demonstrăm elementele esențiale ale *analizei discursive a textului literar* (Figura 1.1.). Respectiv, pentru a înțelege un text literar trebuie de luat în considerare *practica discursivă*, care nu este altceva decât o *strategie discursivă*, ce denotă alegerea sau opțiunea vorbitorului, o practică de producere a discursului. În această ordine de idei, *strategiile discursive* reprezintă resursele de ordin lingvistic utilizate de autor în scopul maximalizării eficienței mesajelor, situate recurent în diverse dimensiuni discursive. Strategiile discursive reliefează în timpul analizei textului literar ceea ce fac protagoniștii textului în actul de comunicare sau scriere, iar resursele discursive, la rândul lor, reprezintă

mecanismele utilizate de către protagoniști în realizarea acestor strategii (locuri variate comune unei societăți anumite sau de ordin universal, sisteme de narațiuni, markeri, categorii și metafore).

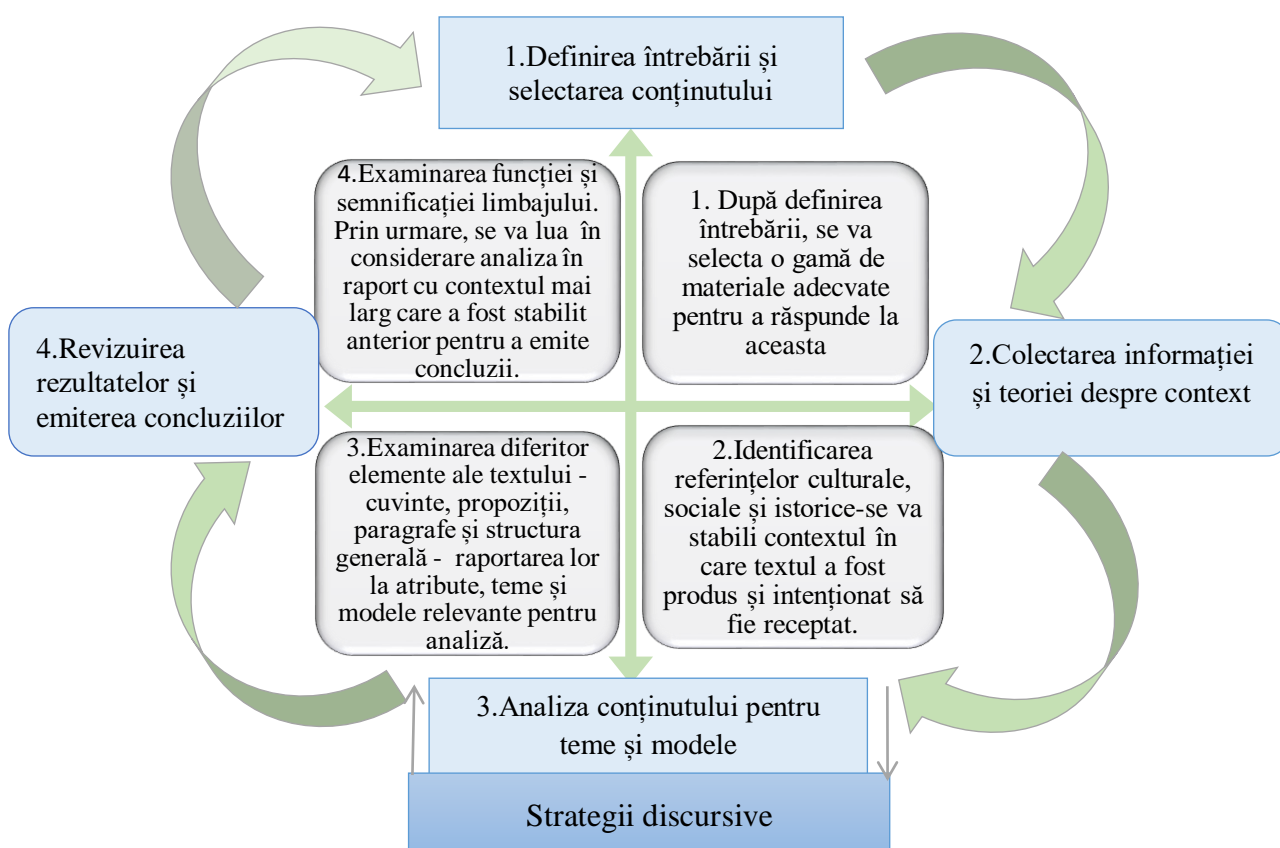
În aceeași logică, analiza textului literar vizează constituirea semantică globală a textului literar, legăturile continue și întrerupte între enunțuri pentru a accentua unificarea textului și divizarea sa în secvențe diferite de text.

Figura 1.1. Matricea strategiilor discursive în analiza textului literar

Tocmai *abordarea discursivă* integrează această analiză într-un cadru larg, raportând textul la condițiile sale de producție, tratând interacțiunile socio-discursive și valorizând relația dintre *text*, *intertext*, *context*, *sub-text*, *co-text*, *pre-text* și *para-text*.

În analiza discursivă textul literar nu este sesizat numai în calitate de instrument descriptiv al realității, dar și unul constructiv [9]. Prin urmare, *abordarea discursivă a textului literar* vizează [14]: obiectivele și efectele diferitelor tipuri de limbaj; normele și convențiile culturale în comunicare; raportarea limbajului la contextul său social, istoric și cultural; modalitățile de comunicare a credințelor, presupunerilor și valorilor; strategiile discursive în construcția realității textuale. În baza acestor constatări, deducem *mecanismele abordării discursive a textului literar în procesul de studiere a limbii engleze*, cu procese specifice aflate în interconexiune (Figura 1.2.).

Figura 1.2. Mecanismele abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză a studenților

Pentru realizarea acestui traseu am luat în considerare etapele:

- *Determinarea referințelor istorice, culturale și sociale.*
- *Identificarea mecanismelor retorice și lingvistice.*
- *Examinarea semnificației și funcției limbajului utilizat.*

În centrul abordării discursive a textului literar se regăsește conceptul care reflectă mai multe proceduri (didactice, retorice, lingvistice, logice), precum și manifestarea eficientă a acestora în vederea creării tabloului care oglindește tematica discuției, adică *strategiile discursive*. Astfel, *abordarea discursivă* reprezintă un *mecanism* de realizare a *analizei discursive* prin explicarea, expunerea coezivă și coerentă, descrierea, argumentarea, ordonarea, interpretarea structurii textelor, dezvoltarea tematică (*strategiile discursive*) în cadrul căreia se construiesc relații între expresiile lingvistice, pe de o parte, și intențiile comunicative, teme, participanți, scheme – pe de altă parte.

Rezumând, *mecanismele abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare* în limba engleză la nivel universitar vizează: *scopurile și efectele diferitelor tipuri de limbaj*;

regulile și convențiile culturale în comunicare; raportarea limbajului la contextul său social, istoric și cultural; modalitățile de comunicare a valorilor, credințelor și presupunerilor; strategiile discursive în construcția realității textuale.

Reieșind din reperele teoretice dar și din contribuțiile practice existente în literatura de specialitate ce țin de studiul textului literar, a fost elaborat *Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar (Modelul 2CEAD)* (Figura 1.3.). *Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* a fost elaborat din perspectiva rolului abordării discursive în paradigma comunicativă în limba engleză, a învățării centrate pe student, studiilor textului literar englez, conceptelor majore ale glotodacticii și teoriilor învățării socioconstructiviste. Acesta este constituit din elemente ce reprezintă sisteme care asigură integritatea sa, care disting structuri acționale, cognitive, atitudinal-valorice și procedurale, aflate în relație de reciprocitate. Modelul 2CEAD reprezintă un construct metodologic care fundamentează demersul didactic de dezvoltare a competenței respective, ținând cont de standardele de competență de comunicare profesională în limba engleză, scopul, obiectivele demersului didactic de dezvoltare a competenței de comunicare, principiile și condițiile pedagogice (lingvistice, psiholingvistice și metodologice) ale procesului de dezvoltare a CC.

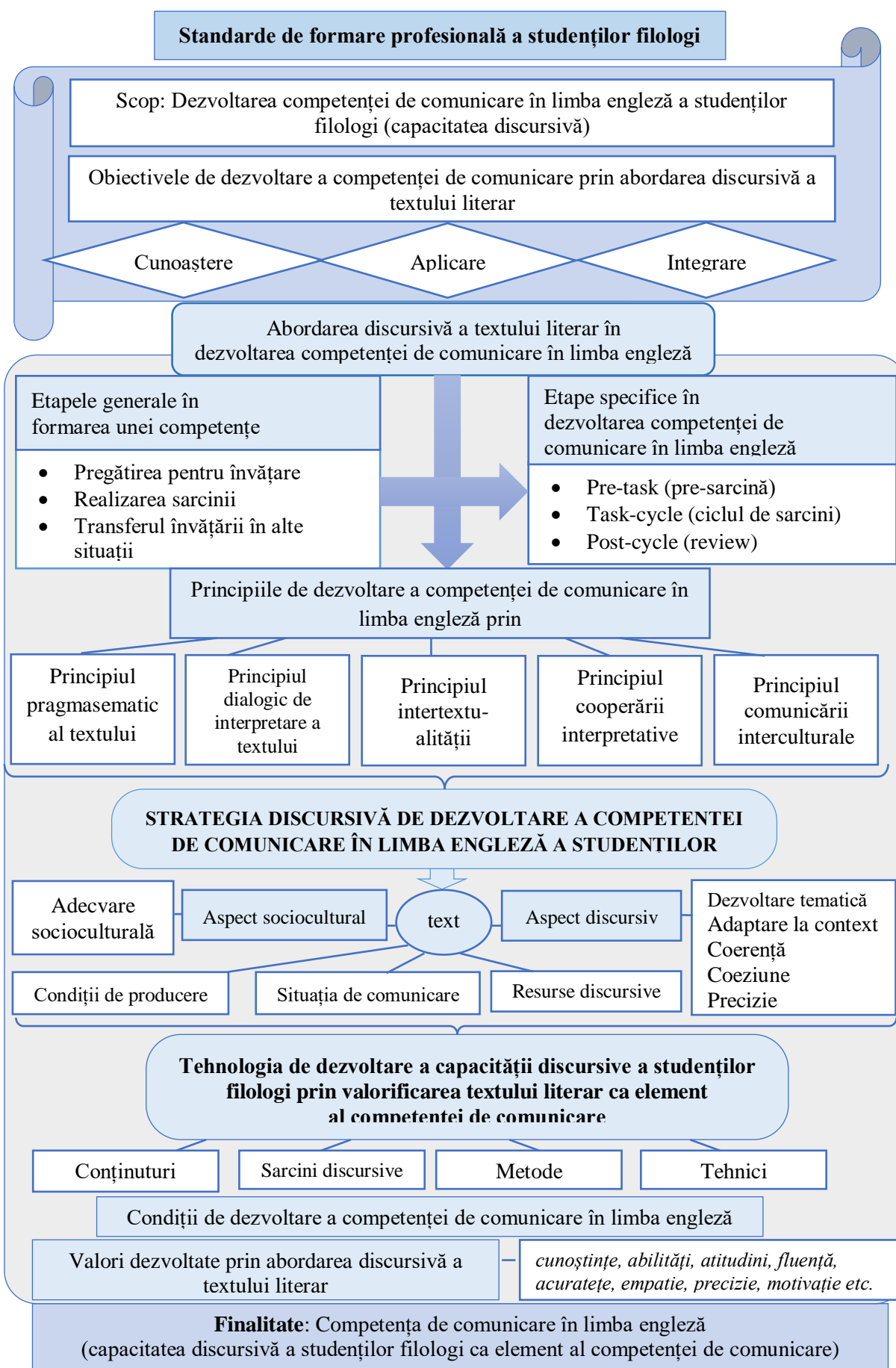
Criteriile de evaluare a Modelului 2CEAD (Tabelul 1.1) sunt stabilite în baza *Standardelor de formare profesională a studenților filologi* [5].

Tabelul 1.1. Competențele generale pentru specialiștii în limbi moderne și limbi clasice
(conform Cadrului național al calificărilor: Învățământul Superior)

<i>Competențe specifice pentru specialiștii în limbi moderne și limbi clasice</i>	Generalizarea cunoștințelor din domeniul lingvistic, literar și civilizațional.
	Identificarea bazelor teoretice ale lingvisticii și ale științei literare și a problemelor existente în aceste domenii.
	Identificarea unităților lingvistice, a relației lor, a proceselor care le afectează și a proceselor literare, civilizaționale și interculturale.
	Interpretarea teoriilor lingvistice și literare.
	Aplicarea teoriilor lingvistice și literare studiate la cercetarea unui fenomen particular.
	Abilitatea de a selecta datele lingvistice, de a constitui un corpus, de a interpreta și utiliza informația din ele pentru argumentare.
	Utilizarea metodelor de analiză lingvistică și literară adecvate tipului de cercetare.
	Formularea legăturilor de funcționare a mecanismelor lingvistice, literare și culturale.
	Analizarea fenomenelor lingvistice și literare din perspectivă diacronică, sincronică, socială.
	Identificarea diferitor tipuri și surse de semnificații în funcție de limbaje.
	Utilizarea limbajului specializat în funcție de publicul-țintă.
Utilizarea mijloacelor adecvate în re- și producerea unui text.	

Punctul central al Modelului 2CEAD revine conținuturilor abordării discursive a textului literar, care asigură avantajele dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză la nivelul cunoașterii, aplicării și integrării. Modelul orientează traseul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar, precizat atât la nivel discursiv, cât și sociocultural, elaborat în vederea optimizării procesului de comunicare profesională în limba engleză.

Un rol central în cadrul *Modelului 2CEAD* revine principiilor didactice generale: *însușirii active, conștiente și temeinice a cunoștințelor; intuiției; accesibilității și gradării dificultăților; sistematizării și continuității; integrării teoriei cu practica; individualizării și diferențierii învățării; priorității exprimării orale; libertății exprimării; structurării limbajului; predării active prin procedee orale; dezvoltării vocabularului esențial; valorizării valorilor culturale; învățării comunicative; funcționalității, situativității și noutății.*

Figura 1.3. Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar (Modelul 2CEAD)

În special, demersul didactic al dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar este guvernat de următoarele **principii specifice de interpretare a textului artistic**, considerat ca mediator socio-cultural:

● **Principiul pragmasemantic al textului**, care prevede analiza relației discursive dintre destinatar și locutor, drept practică cu caracter social dirijată de discurs în situații de comunicare de interacțiune între emițător și receptor. **Condițiile psihopedagogice** care asigură realizarea principiului în plan practic sunt: implicarea condițiilor socioculturale în interpretarea și înțelegerea textului; fixarea enunțului (mesaj lingvistic) în situația de comunicare; comprehensiunea textului în dependență de factorii concreți ai producerii.

● **Principiul dialogic de interpretare a textului literar**, implementarea căruia necesită asigurarea următoarelor **condiții psihopedagogice**: interactivitatea dintre text și contextul acestuia; interrelaționarea dintre dialog și perspectiva discursivă; trăsătura interactivă a procesului instruirii axate pe student.

● **Principiul intertextualității**, care pune accent pe următoarele **condiții psihopedagogice**: medierea textului; polifonia textului literar; alegerea potrivită a situației de învățare și localizarea într-un context real a secvenței de învățare.

● **Principiul cooperării interpretative**, realizarea căruia este determinată de următoarele **condiții psihopedagogice**: cercetarea dimensiunii interculturale a textului; cooperarea participanților la actul de interpretare; intensificarea factorului de motivație în cadrul învățării.

● **Principiul comunicării interculturale**, ce se realizează pe baza anumitor **condiții psihopedagogice**, printre care: perceperea convențiilor și legităților culturale în societatea limbii studiate; distingerea contextului cultural al celor care participă la comunicare.

Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar a fost elaborat și plasat în paradigma comunicațională, dar cu realizarea sarcinilor autentice, utilizate și integrate separat în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi.

Competența de comunicare, fiind un ansamblu de cunoștințe, capacități și atitudini, în procesul dezvoltării sale prin abordarea discursivă a textului literar parcurge câteva faze, necodificate și relative, aflându-se în permanentă evoluție și relație ciclică, cu respectarea etapelor de bază (*pre-sarcină, ciclul de sarcini, post-sarcină*), prin intermediul strategiilor educaționale (metode, tehnici de învățare, forme de organizare și mijloace de învățare). Fiecare etapă cuprinde un set de situații didactice realizate prin sarcini de tip cognitiv, integrativ și evaluativ.

Valorificarea Modelului 2CEAD implică componentele strategice și cele instrumentale reflectate în **Strategia discursivă și Tehnologia dezvoltării capacității discursive (tehnologia DCD) ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar** (Figura 1.4.), ce reprezintă un sistem procesual, bazat pe principii pedagogice și condiții psihopedagogice, strategii didactice puse în aplicare printr-o strânsă corelare a acestora cu finalitățile, conținuturile, algoritmul didactic al abordării discursive a textului literar, matricea de analiză a strategiei discursive și formele de instruire, dar și o formă specifică și superioară a normativității didactice, centrată pe reglarea și realizarea procesului de predare-învățare-evaluare. Rolul Tehnologiei DCD este semnificativ, întrucât aceasta prezintă o multitudine de metode și procedee sau procese și operații direcționate spre producerea unor obiective determinate.

Prin **Strategia discursivă** înțelegem modul în care profesorul proiectează crearea unui proces de interacțiune, prin examinarea unui ansamblu de proceduri logice și lingvistice (combinarea în construcția discursivă a enunțurilor în secvențe discursive, formele discursive de raționare, tipurile de argumente, modalitățile de descripție și explicație, procedurile stilistico-persuasive) în vederea dezvoltării capacității discursive ale studentului ca element al competenței de comunicare. *Sarcinile discursive* efectuate prin intermediul diverselor procedee, metode și situații de învățare au căpătat o valoare semnificativă în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză.

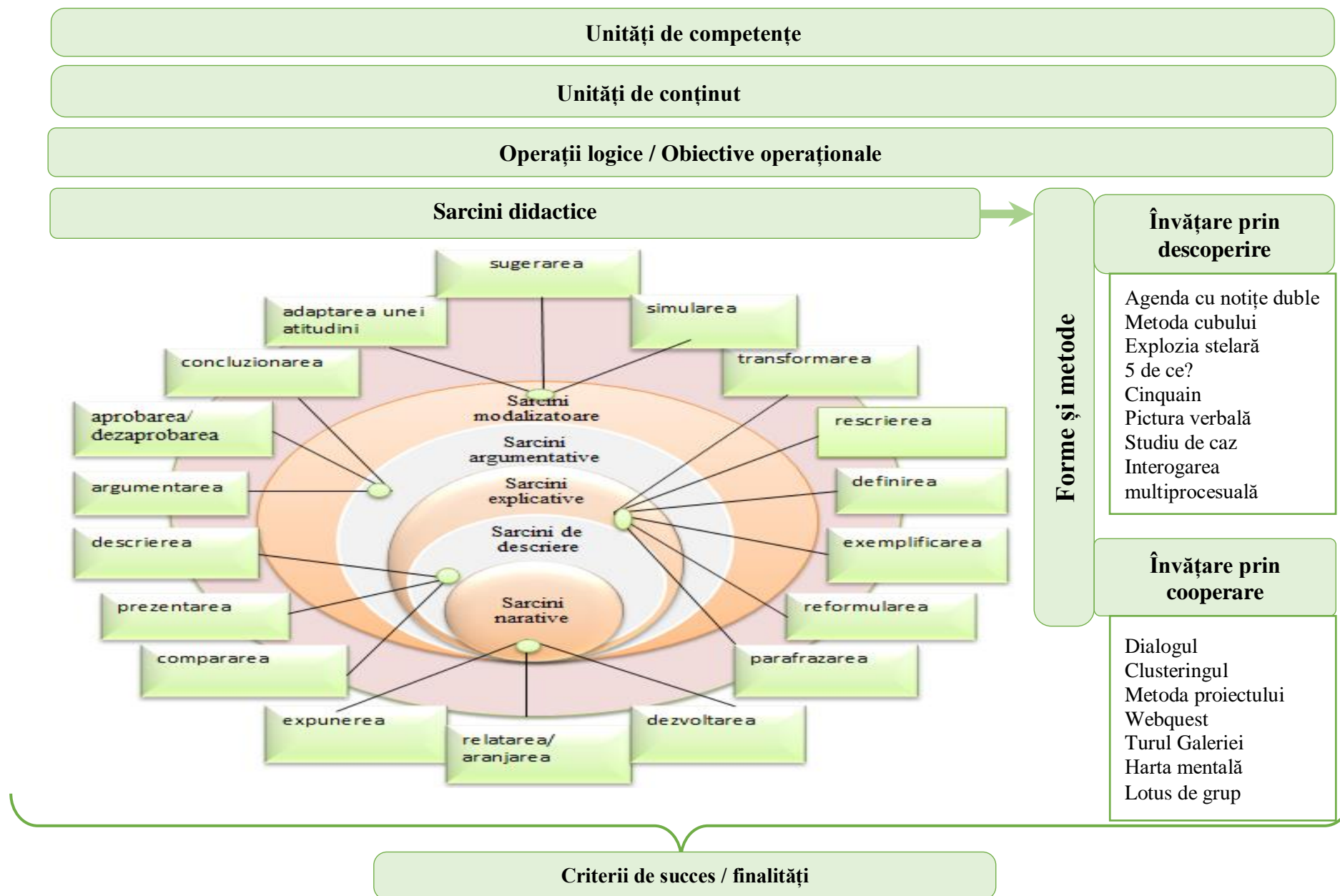

Figura 1.4. Tehnologia dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin valorificarea textului literar (Tehnologia DCD)

Printre componentele esențiale ale *Tehnologiei și Strategiei didactice* se enumeră **metodele** care reflectă un sistem de modalități și căi adecvate menite să favorizeze decurgerea procesului, asigurându-i și finalizarea. Ele unesc actul predării și cel al învățării într-un întreg, influențându-se reciproc, în dependență de obiectivul intenționat, or, prin Modelul 2CEAD se creează situații anumite de învățare care determină studenții să interacționeze, să descopere alte realități, să cerceteze, să medieze situații social-culturale care pot genera tensiuni, conflicte, dezacord și neînțelegeri.

Finalitățile constituie cele mai importante elemente din structura Modelului 2CEAD. Finalitățile formulate în cadrul Modelului vizează manifestarea rezultatelor învățării redată în termeni de competență de comunicare în limba engleză. Această competență reprezintă relația dinamică dintre cunoștințe, capacități și atitudini, care descriu finalitatea studiului: **dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză (dezvoltarea capacității discursive ca element al competenței de comunicare)**.

Evidențiem că competența nu se limitează la caracteristica completă a calităților personale și profesionale ale unui specialist, care relevă gradul cunoștințelor și abilităților, suficiente pentru a realiza obiectivul specific domeniului de activitate, dar reflectă integralitatea persistentă a studentului care intenționează să ajungă la scopul activității sale profesionale.

Totodată, finalitatea procesului de analiză a textului literar constă în abilitatea studentului de a corela mijloacele de discurs (*convingeri, explicații, argumente, descrieri, acorduri, refuzuri, demonstrații*) în scopul receptării eficiente a imaginii create într-un context autentic, din lumea reală, iar în rezultatul abordării discursive a textului literar se dezvoltă atitudini valorice precum: *motivația, corectitudinea, încrederea, fluența, coerența, interacțiunea, toleranța și interesul*.

În capitolul 3. **Dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză – abordare discursivă experimentală** se descrie constructul de validare experimentală a *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*, ca element al Modelului 2CEAD. Cercetarea experimentală a vizat determinarea nivelului de dezvoltare al competenței de comunicare (componenta socioculturală și pragmatico-discursivă) în limba engleză a studenților filologi (la etapa pre-experiment și post-experiment). În experiment ne-am axat pe aspectele calitative specifice nivelului de referință al dezvoltării competenței de comunicare C1 (anul IV).

Ipoteza cercetării: Abordarea discursivă a textului literar prin utilizarea *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive*, centrată pe situații de comunicare și sarcini discursive adaptate contextual, asigură eficiența procesului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi.

Pentru recunoașterea valabilității experimentului pedagogic au fost identificate următoarele categorii de variabile:

- **variabila dependentă:** competența de comunicare;
- **variabilele independente** includ unitățile componente ale competenței de comunicare (componenta socioculturală, componenta discursivă), criteriile nivelului competenței de comunicare (adecvare socioculturală, adaptare la context, dezvoltare tematică, coerența și coeziunea), ceea ce s-a manipulat în experiment pentru a dezvolta competența de comunicare și capacitatea discursivă.

Baza experimentală. Experimentul s-a desfășurat pe parcursul a doi ani de studii (2019-2020; 2020-2021), în care au fost implicați 106 studenți de la Universitatea de Stat din Tiraspol (UST), Universitatea de Stat din Cahul (USC) și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

În cadrul experimentului studenții filologi au fost desemnați în două grupuri experimentale: grupul experimental (GE) – constituit din 52 de subiecți, și grupul de control (GC) care cuprinde 54 de subiecți.

Designul experimental al cercetării a inclus trei etape: *de constatare, de formare și de control*.

La etapa **experimentului constatativ** ne-am propus următoarele **obiective**:

1. Analiza suporturilor curriculare și a conținuturilor educaționale ale cursului universitar *Interpretarea textului literar englez*, pentru a identifica gradul de valorificare a abordării discursive în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare (CC).

2. Elaborarea instrumentelor de constatare inițială al nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi.
3. Determinarea gradului de utilizare a analizei textului literar din perspectiva discursivă în cadrul orelor de limba engleză de către profesorii universitari.
4. Diagnosticarea inițială a nivelului dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi încadrați în experimentul pedagogic.
5. Reliefarea posibilelor curențe în procesul de dezvoltare a CC în limba engleză a studenților filologi.

În cadrul experimentului constatativ am utilizat **metodele de cercetare:**

- *Observația științifică.* Metoda respectivă a asigurat identificarea gradului de utilizare a analizei textului literar din perspectiva discursivă în cadrul orelor de limba engleză de către profesorii universitari, reliefaarea posibilelor curențe în procesul de dezvoltare a CC în limba engleză a studenților filologi.

- Metoda *chestionarului* a fost pusă în practică pentru a determina opiniile și viziunile cadrelor didactice cu referire la aspectul metodologic de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi în procesul de studiere a limbii engleze. Chestionarea în scris a permis identificarea dificultăților cu care se confruntă studenții filologi în procesul de învățare, dar și problemele cadrelor didactice în organizarea demersului didactic în ceea ce privește dezvoltarea competenței de comunicare.

- Metoda *testării* a permis evaluarea nivelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi.

- Metoda *statistică* a vizat colectarea și procesarea datelor, analiza, prezentarea sau expunerea lor sub forme de tabele, grafice, diagrame, emiterea concluziilor.

Etapa 1E. Faza 1. Analiza suporturilor curriculare și a conținuturilor educaționale ale cursului universitar Interpretarea textului literar englez. În vederea determinării conținuturilor de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar, au fost examinate un set de curricula de formare a studenților filologi, structura conținutală a cursului universitar *Interpretarea textului literar* din unele instituții. Astfel, se constată că în planurile de studii din toate instituțiile respective sunt proiectate cursuri de *Interpretarea textului literar englez*. Reieșind din analiza detaliată a acestor programe analitice/curricula am constatat:

- nu există o formă unificată a curriculumului la cursul de *Interpretarea textului literar*;
- conținuturile curriculare sunt concepute într-o perspectivă tematică, având ca obiectiv de bază dezvoltarea competențelor cognitiv-formativ-aplicative ale studenților;
- curricula se concentrează prioritar pe cele mai importante teorii și practici de abordare analitică a textului literar, pe valorificarea diverselor perspective metodologice în procesului de analiză a textului literar, precum abordarea comunicativă a textului, analiza stilistică, lingvistică/structuralistă, mitologic-arhetipală;
- curricula analizate valorifică doar parțial dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză din perspectiva discursivității, se utilizează insuficient potențialitatea metodologică a abordării discursive a textului literar.

În acest context, am considerat oportună revizuirea curriculumului la cursul *Interpretarea textului literar englez*; proiectarea unui curriculum nou, corelat cu specificul programelor de studii în vederea dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi.

Etapa 1E- Faza 2. Determinarea gradului de utilizare a analizei textului literar din perspectiva discursivă în cadrul orelor de limba engleză de către profesorii universitari. În vederea obținerii datelor inițiale, a fost elaborat și aplicat un chestionar (Anexa 2 din teză) privind determinarea gradului de utilizare a analizei textului literar din perspectiva discursivă în cadrul orelor de limba engleză de către profesorii universitari (20 persoane implicate) și pentru grupele de studenți (106 studenți). Rezultatele chestionarului au identificat și un șir de *probleme*:

- nu există un sistem tehnologic și suporturi didactice adecvate procesului de dezvoltare a competenței de comunicare socioculturală și discursivă;

- cadrele didactice nu prioritizează necesitatea dezvoltării competenței de comunicare discursivă și socioculturală în procesul de studiere a limbii engleze, ele fiind valorificate parțial, izolat, fără a asigura funcționarea lor ca un tot integrat, lucru care poate fi asigurat prin metodologii și tehnologii noi de valorificare a procesului didactic de dezvoltare a competenței de comunicare;
- cadrele didactice pun accent cu precădere pe dezvoltarea competenței lingvistice (componenta lexicală, gramaticală, sintactică) și sociolingvistice, iar în procesul de lucru cu textul, practică mai des abordări lingvistice și stilistice; accentul este plasat pe interpretarea textului bazată pe conținut și scoate în evidență ceea ce textul spune și nu modul în care limbajul textului transmite mesajul, caracteristica de bază a abordării discursive a textului.

În gama celor spuse și în baza rezultatelor chestionarului, inferăm că valorificarea insuficientă a abordării discursive a textului literar în sistemul universitar poate fi justificată prin faptul că abordarea discursivă este una recentă în metodologia limbii engleze și pare să fie necunoscută de către agenții educaționali.

Instrumentele de colectare a datelor, aplicate pentru a măsura cele două dimensiuni ale competenței de comunicare în conformitate cu modelul descris în CECRL au inclus:

1. În vederea determinării nivelului de **competență socioculturală**, am aplicat un *test de evaluare* la limba engleză, care vizează adaptarea resurselor lingvistice în exprimarea enunțurilor conform unor situații de uz curent/comunicative și respectarea normelor socioculturale în funcție de scopul comunicării. Testul experimental a vizat identificarea/stabilirea nivelurilor de conținut (cunoaștere, aplicare, integrare) și de structură (adekvare socioculturală - registrul lingvistic, sensibilizare socială prin interpretarea markerilor lingvistici a relațiilor sociale, conștiintizarea repertoriului cultural) a competenței de comunicare (Anexa 4 din teză).

2. Pentru stabilirea nivelului de competență **pragmatico-discursivă**, a fost aplicat un test alcătuit din 10 itemi care se referă la elementele constitutive: *dezvoltare tematică, coerență, coeziune și adaptare la context*. Testul valorifică organizarea resurselor lingvistice pentru producerea de texte sau mesaje în contexte cotidiene, aplicarea normelor gramaticale specifice limbii engleze în scrierea corectă/coerentă/logică a mesajelor și susținerea unui argument linear simplu cu referire la subiecte variate de ordin cotidian, exactitatea gramaticală și coeziunea, coerența semantică, ordonarea frazelor, corectitudinea, exprimarea și decodificarea ideilor, producerea unui discurs logic, clar, coerent, crearea unei situații de comunicare, argumentarea mesajului situației de comunicare, utilizarea corectă a markerilor și conectorilor discursivi în situația concretă de comunicare, dezvoltarea tematică și coerența mesajului (Anexa 5 din teză).

Drept reper în identificarea nivelului de competență de comunicare este noțiunea de competență de comunicare în limba engleză: **competența de comunicare în limba engleză** reprezintă o gamă de cunoștințe, abilități și atitudini pe care agenții actului comunicativ le utilizează în receptarea, transmiterea, producerea și medierea sensurilor într-o multitudine integratoare de contexte cu tentă lingvistică, socioculturală și pragmatică. Totodată, au fost valorificați descriptorii CECRL (2018) și anume indicatorii specifici *competenței de comunicare socioculturală și pragmatico-discursivă* pentru nivelurile B1, B2, C1 (Tabelul 3.6. din teză).

În baza rezultatelor obținute în urma analizei cercetărilor de specialitate, a structurii competenței de comunicare în limba engleză, conform CECRL, au fost stabilite trei niveluri convenționale pentru determinarea nivelului competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi: B1, B2, C1. În acest context, testele au fost elaborate în conformitate cu conținutul curricular al cursului *Interpretarea textului literar englez* și au vizat măsurarea dezvoltării celor două dimensiuni a competenței de comunicare (socioculturală și pragmatico-discursivă) în limba engleză la nivel de: *cunoaștere/cunoștințe, aplicare/abilități și integrare/atitudini* (Tabelul 3.7. și Tabelul 3.8. din teză). Distribuția mediei notelor testării inițiale pe eșantioane sunt prezentate în Tabelul 1.2.

Tabelul 1.2. Distribuirea mediei notelor testării inițiale pe eșantioane

Eșantion	N=studenți	Componenta socioculturală	Componenta pragmatico-discursivă
Experimental	52	7,42307	7,34615
Control	54	7,40740	7,22222

Astfel, datele obținute la testul inițial demonstrează că nu există diferențe semnificative între mediile grupului experimental și de control. *Pe dimensiunea socioculturală a competenței de comunicare* în limba engleză, nivelul B1 a fost atins de 19 % din studenții grupului experimental și 17% din studenții grupului de control; 71% din studenții grupului experimental au obținut nivelul B2, același nivel B2 a fost atins de 72 % din studenții grupului de control. La nivelul C1 au fost înregistrați 10% din studenții grupului experimental și 11% din studenții grupului de control. *Pe dimensiunea pragmatico-discursivă a CC* în limba engleză, la nivelul B1 au fost înregistrați 21 % din studenții grupului experimental și 22 % din studenții grupului experimental; 71 % din studenții grupului experimental au atins nivelul B2 și 70 % din studenții grupului de control au atins nivelul B2. La nivelul C1 au fost înregistrați 8% din studenții grupului experimental și, de asemenea, 8 % din studenții grupului de control (Figura 3.1. și Figura 3.2. din teză).

Observăm că ambele eșantioane au acumulat rezultate ce corespund unui nivel mediu (B2) pe componenta *socioculturală* și componenta *pragmatico-discursivă* a competenței de comunicare în limba engleză. Prin urmare, studenții examinați au manifestat deficiențe considerabile la acest capitol, ei având o predilecție mai mult pentru componenta lingvistică. Majoritatea întâmpinau dificultăți la prezentarea aspectelor sociale și culturale ale enunțurilor, parafrazarea mesajului, faptelor, evidențierea semnificațiilor evenimentelor și experiențelor, utilizarea vocabularului și a aranjării cuvintelor în enunț, prin coerență și coeziune. Mulți dintre ei, chiar dacă au cunostințe lingvistice (lexicale și gramaticale), nu fac conexiune logică între elementele unei produceri, nu pot determina valorile stilistice ale unor structuri lexicale, nu pot decodifica semnificația unor structuri în dependență de situația de comunicare sau nu reușesc să identifice caracteristicile contextului social, care facilitează procesul de receptare și producere a enunțurilor.

În această ordine de idei, afirmăm că rezultatele medii ale nivelului inițial de deținere a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi, cât și exploatarea insuficientă a practicilor și resurselor discursive de către cadrele didactice universitare, generează necesitatea valorificării *Modelului 2CEAD*. Această abordare evidențiază potențialitatea metodologică a textului literar care, prin situații de învățare autentice, contribuie la însușirea eficientă a aspectelor pragmatico-discursive a limbii dar și a specificității socio-culturale.

Experimentul de formare a fost realizat în anul academic 2020-2021 în cadrul căruia au fost încadrați 52 studenți care au reprezentat grupul experimental de la Universitatea de Stat din Tiraspol, facultatea de Filologie; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, Facultatea de Filologie și Istorie (Limba B), Facultatea Limbi și Literaturi Străine (Limba B).

Designul experimental a fost elaborat în corespundere cu curriculumul la disciplina *Interpretarea textului literar englez* (Anexa 1 din teză), elaborat în baza *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*, ca dimensiune instrumentală a *Modelului 2CEAD*.

Scopul experimentului formativ constă în:

- valorificarea *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*, ca dimensiune instrumentală a *Modelului 2CEAD*;
- determinarea funcționalității demersului didactic, elaborat în baza *Modelului 2CEAD*.

Pentru a realiza această etapă s-au acționat următoarele:

- Alegerea adecvată a textelor literare;

- Valorificarea textelor literare din perspectiva discursivă prin situații de învățare relevante în dezvoltarea competenței de comunicare cu precădere pe componentele socioculturale și pragmatico-discursive;
- Estimarea produsului obținut în cadrul activității didactice.

Programul formativ a inclus texte literare care aparțin unor scriitori clasici și contemporani din diferite țări cu medii socioculturale diverse, care reflectă probleme, norme și valori sociale diferite, ce asigură studenții cu resurse care vizează reflecția, receptarea, comprehensiunea și interpretarea. Problematika textelor studiate reflectă aspecte ale vieții sociale și culturale, dezvoltă atitudini și competențe de integrare socială și culturală. Toate activitățile didactice elaborate și implementate în cadrul experimentului formativ au avut ca punct de reper nivelul de cunoaștere a limbii engleze și anul de studiu.

Conform cerințelor actuale ale didacticii limbii engleze și recomandărilor stipulate în curriculum la limba engleză, s-a aplicat conceptul de *situația de învățare* în desfășurarea experimentului formativ. **Situația de învățare** vizează *determinarea sarcinii de învățare, a achizițiilor cognitive ale studentului, abilitățile lui, care sunt relevante în rezolvarea sarcinii; evidențierea obiectivelor, finalităților; conturarea contextului adecvat rezolvării sarcinii de lucru*. Prin urmare, în procesul de elaborare a situațiilor didactice au fost respectate aspectele legate de competențele și obiectivele stabilite, conținuturile incluse în unitățile de învățare și, cu certitudine, de nivelul de posedare a competenței de comunicare în limba engleză. Orice tip de sarcină de învățare a fost selectată în corespundere cu taxonomia lui Bloom (Anexa 6 din teză).

Situația de învățare se realizează prin sarcina de lucru, condiționată de factorii interni și externi într-un proces de acțiune. Reieșind din caracteristicile discursului, a fost formulat un *set de sarcini caracteristice strategiilor discursive* în procesul de abordare discursivă a textului literar englez, care au favorizat dezvoltarea competenței de comunicare a studenților filologi (Figura 3.4. din teză). Ca rezultat, aceștia au aplicat aceste strategii discursive în situații mult mai complexe, în realitatea cotidiană, apelând la abilitățile dezvoltate în cadrul cursului de *Interpretarea textului literar englez*.

Reișind din etapele generale de dezvoltare a unei competențe, am aplicat activități didactice, preponderent sarcini discursive repartizate pentru cele 3 etape specifice dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză: *Pre-task (pre-sarcină); Task-cycle (ciclul de sarcini); Post-task (review)*.

Dezvoltarea *componentei socioculturale a competenței de comunicare* s-a realizat conform *Matricii constructului metodologic axat pe dezvoltarea componentei socioculturale a competenței de comunicare în limba engleză* (Tabelul 3.10. din teză), iar pentru dezvoltarea *componentei pragmatico-discursive a competenței de comunicare în limba engleză* am utilizat strategii discursive cu sarcini aplicative realizate prin diverse *situații de învățare, integrare și evaluare*, conform *Matricii constructului metodologic axat pe dezvoltarea componentei pragmatico-discursive a competenței de comunicare în limba engleză* (Tabelul 3.12. din teză).

Experimentul de control s-a desfășurat pe parcursul semestrului II al anului de studii 2020-2021. Toți cei 106 de studenți de la etapa experimentului de constatare au fost încadrați în experimentul de control.

Obiectivele etapei de argumentare a eficienței valorificării *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* au fost:

- Determinarea nivelului final de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi;
- Analiza și interpretarea datelor experimentului pedagogic;
- Identificarea perspectivelor de valorificare a *Modelului 2CEAD*, elaborat în practicile universitare.

În urma valorificării *Modelului 2CEAD* au fost procesate rezultatele studenților la cele două teste de evaluare curentă și rezultatele de la evaluarea finală. Rezultatele demonstrează o creștere a mediei notelor obținute în baza experimentului formativ, ceea ce denotă eficiența Tehnologiei aplicate la disciplina *Interpretarea textului literar englez*, conform etapelor de desfășurare a experimentului: anul de studii 2019-2020 și anul de studii 2020-2021.

La etapa de control au fost utilizate aceleași teste pe care le-am aplicat la etapa de constatare. Evaluarea a vizat determinarea nivelului final de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar. În Tabelul 1.3. sunt indicate în plan comparativ datele experimentale la nivelul **cognitiv** (*dimensiunea socioculturală*) a studenților filologi. Examinarea datelor experimentale dovedesc progresul la nivelul *cognitiv* din grupul experimental. Obținerea nivelului avansat (C1) de către un număr foarte mare de subiecți din grupul experimental, la etapa post-experimentală, este condiționată de intervenția pedagogică și valorificarea textului literar prin abordarea discursivă.

Tabelul 1.3. Analiza comparativă a rezultatelor la nivelul de Cunoaștere (validare)

Cunoștințe	Nivel	Etapa de constatare		Etapa de control	
		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
-Stabilirea nivelului lexico-gramatical al structurii textuale și rolul acestuia în formarea discursului; -Determinarea mecanismelor lingvistice și retorice, modului în care funcționează diferitele enunțuri la nivelul limbajului; -Identificarea referințelor sociale, culturale și istorice, structurilor textuale cu un conținut conotativ; -Recunoașterea markerilor discursivi; -Cunoașterea caracteristicilor unor varietăți regionale, sociale.	B1	19%	19%	9%	4%
	B2	70%	71%	74%	37%
	C1	11%	10%	17%	59%

În Tabelul 1.4. sunt prezentate în plan comparativ datele experimentale la nivelul **aplicativ** (*dimensiunea socioculturală*) a studenților filologi.

Tabelul 1.4. Analiza comparativă a datelor la nivelul de Aplicare (validare)

Capacități	Nivel	Etapa de constatare		Etapa de control	
		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
-Perceperea funcției și semnificației limbajului utilizat; -Explorarea repertoriului sociolingvistic pentru a solicita și oferi informații, rugăminți, adresări, convingeri, credințe, presupuneri; -Demonstrarea cunoștințelor despre tradițiile lingvistice distinctive ale diferitelor vârste, grupuri sociale; -Utilizarea resurselor lingvistice în diverse situații de comunicare; -Receptarea și interpretarea aluziilor, presupunerilor, credințelor autorului de texte; -Descrierea modului de redare a emfazei, a markerilor și relațiilor cauzale, enumerative, argumentative; -Prezentarea unui argument, refuz sau aprobare, acord sau dezacord;	B1	20%	19%	11%	4%
	B2	68%	72%	74%	40%
	C1	12%	10%	15%	56%

În urma analizei datelor experimentului, observăm o mică creștere a procentajului la toate nivelurile în grupul de control la etapa post-experimentală, iar în grupul experimental a fost înregistrat ca și la nivelul cognitiv un progres optim (nivelul C1).

În Tabelul 1.5. sunt prezentate în plan comparativ datele experimentale la nivelul de **integrare** (*dimensiunea socioculturală*) a studenților filologi.

Tabelul 1.5. Analiza comparativă a competențelor la nivelul de Integrare (validare)

Atitudini/valori	Nivel	Etapa de constatare		Etapa de control	
		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
-Exprimarea unei reacții negative în situații contextualizante;					

-Demonstrarea unei gândiri conștiente în producerea și utilizarea unităților lexicale; -Exprimarea dorinței conștiente și a perseverenței de a fi eficient în comunicarea cotidiană; -Argumentarea mesajului unei situații de comunicare; -Integrarea trăsăturilor specifice culturii limbii engleze în contexte de comunicare interculturală, exprimând empatie/ toleranță și acceptare a diversității culturale; -Evaluarea unui context social, expunând argumente convingătoare;	B1	22%	24%	13%	6%
	B2	67%	69%	73%	34%
	C1	11%	7%	14%	60%

E de remarcat faptul că itemii de la domeniul de *Integrare*, demonstrează nivelul înalt al dezvoltării competenței de comunicare socioculturală, care a crescut semnificativ, comparativ cu etapa de constatare. Studentul reușește, cu ușurință să descrie și să interpreteze clar o situație de comunicare, manifestând *interes, motivație și dorință de a învăța*.

Cu referire la *dimensiunea pragmatico-discursivă*, în Tabelul 1.6. sunt prezentate în plan comparativ datele experimentale la nivelul de *cunoaștere, aplicare și integrare*.

Tabelul 1.6. Analiza comparativă a competențelor la nivelul de cunoaștere, aplicare și integrare (dimensiunea pragmatico-discursivă)

Cunoștințe	Nivel	<i>Etapa de constatare</i>		<i>Etapa de control</i>	
		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
-Cunoașterea convențiilor specifice tipului de text vizat pentru a atrage atenția și pentru a comunica idei complexe; -Familiarizarea cu expresii complexe pentru a exprima diferite relații și semnificații; -Cunoașterea tipurilor de mijloace lingvistice utilizând conectorii adecvați pentru a indica afirmații, argumente sau puncte de vedere.	B1	22%	19%	11%	4%
	B2	67%	73%	76%	39%
	C1	11%	8%	13%	57%
Abilități	Nivel	<i>Etapa de constatare</i>		<i>Etapa de control</i>	
-Expunerea ideilor corect, cu precizie; -Prezentarea și justificarea argumentelor; -Descrierea unei narațiuni complicate, cu teme secundare și unele mai dezvoltate cu o concluzie adecvată; -Receptarea cu precizie a opiniilor și declarațiilor reflectând certitudine/îndoială, încredere/ neîncredere, similitudine etc.; -Relatarea unei istorioare lungi și coerente prin utilizarea conectorilor logici, temporali și spațiali; -Producerea unui text clar, fluid și bine structurat, demonstrând utilizarea controlată a mijloacelor lingvistice de structurare.		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
	B1	24%	22%	12%	4%
	B2	64%	66%	77%	32%
C1	12%	12%	11%	64%	
Atitudini	Nivel	<i>Etapa de constatare</i>		<i>Etapa de control</i>	
-Manifestarea unei atitudini și intenții pentru a interveni în discuție cu ajutorul unor unități lingvistice; -Adaptarea limbajului la situația de comunicare; -Perceperea corectă a mijloacelor de a înțelege intenția naratorului, de a da un feedback la întrebări, de a interpreta semnele interlocutorilor; -Dezvoltarea unui text lung, coerent prin argumente și exemple, spontaneitate și fluență.		Gr. control	Gr. exp.	Gr. control	Gr. exp.
	B1	25%	23%	13%	4%
	B2	63%	65%	74%	41%
C1	12%	12%	13%	55%	

Conform datelor, deducem că în urma studierii textului literar prin abordarea discursivă, îmbunătățirea performanțelor a avut un beneficiu mai mare în grupul experimental. În raport cu rezultatele obținute la etapa de constatare cât și la etapa de control, constatăm că studenții cu capacitate mare de

învățare (cei poziționați la nivelul C1 la etapa de constatare) sunt capabili să asimileze materia și să aibă rezultate excelente indiferent de metodologia propusă de cadrul didactic. În schimb, studenții cu un nivel scăzut și mediu de pregătire (B1, B2), cu o capacitate mai mică de învățare, au nevoie de intervenție pedagogică optimă în procesul de dezvoltare a competențelor de comunicare.

Eficiența *Modelului 2CEAD* se dovedește prin creșterea semnificativă a numărului de subiecți cu nivelul B1 spre nivelul B2 și B2 spre nivelul C1: *la nivel de cunoaștere* (C1) s-a înregistrat 8% (etapa de constatare) și, respectiv, 57% (etapa de control); *la nivel de aplicare* (C1) s-a remarcat 12% (etapa de constatare) și 64% (etapa de control); *la nivel de integrare* (C1) s-a atestat 12% (etapa de constatare) și 55% (etapa de control).

În același context argumentativ, pentru a determina aprecierea/atitudinea studenților referitor la eficiența valorificării *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* a fost aplicat sondajul de opinii a studenților filologi din grupul experimental, care a servit drept un feedback pozitiv al experimentului propus (Anexa 8 din teză), or, rezultatele sondajului demonstrează o dinamică pozitivă în raport cu valorile dezvoltate experimental (Figura 3.13. din teză).

În sinteză, rezultatele studenților, la etapa de control, validează eficiența Strategiei discursive și Tehnologiei DCD și demonstrează că studenții pot: *determina cu ușurință mecanismele lingvistice și retorice, modul în care funcționează diferite enunțuri la nivelul limbajului; pot identifica referințele sociale, culturale și istorice, structurile textuale cu un conținut conotativ; identifica factorii lingvistici și extralingvistici care contribuie la realizarea discursului; distinge particularitățile sociolingvistice, semantice și pragmatice ale marcatorelor/conectorilor discursivi; analiza intențiile comunicative și relațiile dintre interlocutori; raporta mesajul la context și relația socioculturală dintre interlocutori; argumenta perspectiva relațională a unităților semnifice, a co-ocurențelor, a schemelor de organizare textuală, a temelor, modul în care organizarea textuală reflectă intențiile autorului, negocierea sensului; realiza conexiuni logice, produceri de idei și opinii proprii argumentate; dialoga și schimba comportamentul în funcție de situație; să se descurce în majoritatea situațiilor de comunicare cotidiene în limba țintă; integra resursele lingvistice în diverse contexte imprevizibile, demonstrând precizie, corectitudine și fluență discursivă; produce un discurs coeziv și coerent pe diverse teme din domeniile sale de interes și profesionale.*

În urma studiului realizat, s-a constatat că valorificarea *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar* constituie un pilon esențial în eficientizarea procesului de predare/învățare, focalizat pe formarea unui viitor profesionist de limba engleză capabil să se integreze, să se adapteze și să facă față cu ușurință anumitor provocări profesionale, ce vizează vorbirea în limba engleză.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată vizează una dintre problemele actuale ale învățării limbii engleze ca limbă străină cu referire la eficientizarea procesului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi. Studiul s-a axat pe conceptualizarea cadrului metodologic de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar, pe valențele formative ale textului literar considerat o resursă didactică autentică.

Studiul fundamentelor teoretice și a cadrului aplicativ al cercetării a generat următoarele concluzii:

1. S-a analizat chintesența conceptului de competență de comunicare în limba engleză, elucidând particularitățile, ambiguitățile; s-a realizat reconceptualizarea competenței de comunicare, care a generat o altă definiție operațională: **competența de comunicare în limba engleză** reprezintă o gamă de cunoștințe, abilități și atitudini pe care agenții actului comunicativ le utilizează în receptarea, transmiterea, producerea și medierea sensurilor într-o multitudine integratoare de contexte cu tentă lingvistică, socioculturală și pragmatică (Capitolul 1, 1.2.).

S-a demonstrat că textele literare pot fi valorificate eficient pentru optimizarea dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză, servind drept model de structurare a discursului și fiind considerate ca pretexte a comunicării [14]. Textul literar comportă un ansamblu de valori (culturale, sociale, estetice, intelectuale și estetice), posedarea cărora este primordială pentru formarea competențelor. Acesta include cunoștințe relaționate cu lingvistica, arta, cultura și discursul. Textul literar servește drept instrument al învățării grație căruia studenții pot descoperi toate aspectele posibile ale limbii străine (semantic, acustic, morfosintactic) (Capitolul 1, 1.2.).

2. A fost reliefată științific necesitatea abordării discursive a textului literar în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi. În acest sens, a fost definit conceptul de **abordare discursivă a textului literar**: un model de interacțiune dintre doi actanți (profesorul și studentul), în baza *mecanismelor de analiză discursivă*, prin intermediul strategiei discursive, având ca finalitate dezvoltarea *capacității discursive* a studentului, ca *element al competenței de comunicare în limba străină*. Abordarea discursivă a textului literar implică studierea contextului său și a condițiilor de producere a textului prin intermediul situațiilor de învățare și a strategiilor discursive în scopul utilizării lor în contexte mult mai complexe din realitatea cotidiană. Abordarea discursivă trece de limitele textului și este direcționată spre reflectarea gândirii critice ale situațiilor sociale (Capitolul 1, 1.3.).

3. A fost elaborată **Tehnologia dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză** a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar care este ansamblul structural al strategiilor didactice aplicate printr-o puternică relație reciprocă cu formele instructive, conținuturile, finalitățile, dar și o anumită formă superioară de normativitate didactică, care favorizează realizarea și reglarea procesului de instruire (Capitolul 2, 2.2, 2.3.) [6].

Au fost proiectate **mecanismele de analiză discursivă a textului literar**, care a condiționat elaborarea **Strategiei discursive** de implementare a acestora (Capitolul 2, 2.2, 2.3.).

S-au identificat **principiile metodologice specifice de dezvoltare a competenței de comunicare prin abordarea discursivă a textului literar**, în concordanță cu specificul *paradigmei comunicative* în didactica limbii engleze și în conformitate cu recomandările Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi: *principiul pragmasemantic, principiul dialogic de interpretare a textului, principiul intertextualității, principiul cooperării interpretative, principiul comunicării interculturale* (Capitolul 2, 2.3.).

4. S-a determinat că eficientizarea dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar se produce cu respectarea unor condiții: *utilizarea unui sistem metodologic centrat pe situații de comunicare și sarcini abordate contextual; selectarea adecvată a situațiilor de învățare; valorificarea caracterului interactiv al procesului de instruire în vederea asigurării transferului achizițiilor în contexte noi; dinamizarea factorului motivațional al învățării studentului; medierea textului; interdependența dintre perspectiva discursivă și dialog etc.* (Capitolul 2, 2.3.) [15].

5. În conformitate cu sintetizările teoretico-praxiologice din didactica limbii engleze, s-a elaborat și valorificat **Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar** în concordanță cu Curriculumul la disciplina *Interpretarea textului literar*, care, de asemenea, a fost elaborat. **Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar** reprezintă un construct metodologic, care fundamentează demersul didactic de dezvoltare a competenței de comunicare, ținând cont de standardele de competență de comunicare profesională în limba engleză, scopul, obiectivele demersului didactic de dezvoltare a competenței de comunicare, principiile și condițiile pedagogice (lingvistice, psiholingvistice și metodologice) ale procesului de dezvoltare a competenței de comunicare. **Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar** este realizat din perspectiva rolului abordării discursive în paradigma comunicativă în limba engleză, a învățării centrate pe student, cu realizarea sarcinilor autentice, utilizate și integrate separat în procesul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi (Capitolul 2, 2.3.) [16].

A fost creat și dezvoltat un sistem complex de sarcini și strategii discursive, care asigură optimizarea dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi (Capitolul 2, 2.3.).

6. Pentru determinarea nivelului pre-/post experimental al competenței de comunicare în limba engleză (scăzut, mediu, înalt), au fost stabilite *criteriile, indicatorii și descriptorii* pentru fiecare variabilă evaluată în cadrul experimentului pedagogic (Capitolul 3, 3.1.).

7. Examinarea comparativă a rezultatelor pre-/post-experiment, procesate cantitativ și calitativ, a argumentat eficiența *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*, evidențiind o ameliorare relevantă a nivelului competenței de comunicare pe toate dimensiunile supuse testării în grupul experimental, căruia i-a fost asigurată o intervenție pedagogică diferențiată, comparativ cu grupul de control. Evaluarea componentelor *cunoștințe, abilități și atitudini* demonstrează o creștere la toate cele trei niveluri: B1, B2, C1 în ambele grupe experimentale. La nivelurile B1 și B2 a fost înregistrată o scădere a numărului studenților poziționați în favoarea nivelului C1 (Capitolul 3, 3.3.).

Eficiența Modelului a fost certificată prin: rezultatele experimentale obținute la etapa de control, care au demonstrat diferențe relevante în deținerea competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi: pentru nivelul C1 (*Cunoaștere*) s-a înregistrat o diferență de 69 %; (*Aplicare*) o diferență de 62%; iar pentru *Integrare* s-a identificat o creștere de 63%. Subiecții grupului experimental au dat dovadă de rezultate prolifiche, la un nivel înalt de competențe de comunicare socioculturale și pragmatico-discursive, cunoștințe profunde, abilități și atitudini reprezentate prin adecvare *socioculturală, coerență, coeziune, dezvoltare tematică, precizie, fluentă, empatie și dorință de a învăța* (Capitolul 3, 3.3.).

8. Valorile obținute pe cale experimentală confirmă ipoteza cercetării și au contribuit la soluționarea **problemei cercetate**: fundamentarea teoretico-metodologică a funcționalității *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* în vederea consolidării expertizei științifice în domeniul învățării limbii engleze și adaptării procesului de formare a competențelor de comunicare în limbi străine la noile abordări teoretice și praxiologice.

Limitele cercetării:

În pofida confirmării ipotezei cercetării prin rezultatele experimentale obținute, s-au depistat unele limite ale acestora:

- Este extrem de dificil să se aprecieze cu exactitate repertoriul sociocultural și discursiv al studenților implicați în experimentul pedagogic, dat fiind faptul că aceștia sunt la finele studiilor și posedă deja un anumit nivel de competență de comunicare în limba engleză.

- Selectarea textelor literare încadrate în programul formativ a prezentat unele dificultăți cu referire la gradul accesibilității din considerent că subiecții supuși experimentului au diferite nivele ale competenței de comunicare.

În baza analizelor teoretice, a reperelor metodologice și a datelor investigaționale, luând în considerație setul de avantaje/contribuții ale abordării discursive a textului literar în cadrul orelor de limba engleză, formulăm următoarele **recomandări**:

Cadrelor didactice de limba engleză din instituțiile universitare:

- Esențializarea Tehnologiei utilizate în procesul de interpretare a textului literar în vederea dezvoltării competenței de comunicare în cadrul orelor de limba engleză, prin elaborarea Ghidului „*Prin text spre text*”.
- Fundamentarea teoretică a aplicării unei game variate de situații de învățare prin utilizarea strategiilor discursive optime pentru producerea unui discurs logic și coerent; utilizarea sarcinilor de învățare autentice într-o viziune constructivistă.
- Utilizarea *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar în procesul de studiere a limbii engleze* începând cu anul II, facultățile cu profil filologic și non-filologic;

- Modelul elaborat poate servi drept reper conceptual în cadrul cursurilor *Interpretarea textului literar englez și Limba engleză (Exprimare orală)*, Tehnici de comunicare prin lecturi; la elaborarea suporturilor curriculare (culegeri de exerciții, manuale, elaborări metodologice, analitice etc.);

- Sporirea interesului studenților și intensificarea motivației acestora pentru a comunica cât mai des, pentru a obține încredere, fluentă și corectitudine în exprimare, ceea ce constituie pilonul esențial în pregătirea pentru un viitor profesional prolific, prin elaborarea Suportului metodologic „Comunicarea profesională în limba engleză”.

Pentru cercetători în domeniu:

Rezultatele studiului realizat pot fi folosite pentru cercetările științifico-didactice ulterioare în formarea și dezvoltarea competenței de comunicare în limba străină, în valorificarea potențialului formativ al textului literar în procesul de învățare a limbii engleze.

Bibliografie:

1. BARBĂNEAGRĂ, A. *Valorificarea strategiei bazată pe sarcini în procesul de predare-învățare a limbii și literaturii române*. În: *Probleme ale științelor socioumanistice și modernizării învățământului*. Seria 22, Vol.3, 8-9 octombrie 2020, Chișinău: Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2020, pp. 268-271. ISBN 978-9975-46-449-9.
2. BĂLĂNESCU, O. *Texte și pre-Texte. Introducere în pragmatică*. București: Editura Ariadna, 2011. 280p. ISBN 978-973-1759-09-8.
3. BUDNIC, A. *Formarea competenței de comunicare interculturală la viitorii profesori de limbă engleză*. Chișinău, 2006. Autoreferat al tezei de doctor în pedagogie. 33 p.
4. *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Diviziunea Politici Lingvistice*. Strasbourg: trad. din lb. fr. de Gheorghe Moldovanu, Chișinău: Tipogr. Centrală, 2003. 204 p. ISBN 9975-78259-0.
5. *Cadrul național al calificărilor: Învățământul Superior. USM*. Chișinău: Tipografia Bons Offices, 2015. 493 p. ISBN 978-9975-80-951-1.
6. CIORBA-LAȘCU, T. Formarea competenței de comprehensiune și interpretare a textului. În: *Acta et commentationes (Științe ale Educației)*, 2013, nr. 1(2), pp. 66-71. ISSN 1857-0623.
7. CIORBA-LAȘCU, T. Text and discourse in the paradigm of communication. In: *Conferința Națională a Facultății de Litere, Tradiție și continuitate. Magistri și discipoli*, Școala doctorală „Alexandru Piru”, Craiova, 23 octombrie 2020, 330 p. ISBN 978-606-14-1677-6.
8. CIORBA-LAȘCU, T. Literature, culture and language: axiological perspective. In: *Journal for Freedom of Conscience*, 9(3), Romania. 2022. 438-443. ISSN: 2495-1757. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6574223>.
9. COSMESCU, Al. Abordări actuale în analiza discursului. În: *Buletin de Lingvistica*, 2010, nr. 11, pp. 55-58. ISSN 1857-1948.
10. CULEA, U. *Metodologia dezvoltării competenței de comunicare pragmatică în studierea limbii italiene prin valorificarea mass-mediei*. Chișinău, 2019. Autoreferat al tezei de doctor în științe pedagogice. 34 p.
11. DIMITRIU, A. *Valoarea pragmaticii în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la elevii din învățământul profesional tehnic*. În: *Integrare prin cercetare și inovare. Științe sociale*. 10-11 noiembrie 2020, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: CEP USM, 2020, pp. 171-174. ISBN 978-9975-152-53-2.
12. GHICOV, A. *Didactica textului în rețea*. Chișinău: Tipografia Print-Caro, 2017. 364 p. ISBN 9789975564090.
13. GUȚU, Vl. *Model psihopedagogic de proiectare a competențelor pentru disciplina școlară*. În: *Competența de comunicare în limba străină, Didactica Pro...*, *Revista de Teorie și Practica Educatională*, nr. 4(86), august 2014. pp.5-10. ISSN 1810-6455.
14. LAȘCU, T. *La spécificité de l'approche discursive du texte littéraire dans la formation de la compétence de communication en anglais*. In : *Acta et Commentationes, Sciences of Education*, nr. 2 (24), 2021. p. 126-135. ISSN 1857-0623, E-ISSN 2587-3636
15. LAȘCU, T. Development of the discourse competence through literary texts. In: *Hungarian Educational Research Journal*, Ungaria, 2022 (în curs de publicare, acceptat de recenzenti).
16. LAȘCU, T. Conceptualization of the Pedagogical Model of the Development of the English Communicative Competence of Philology Students through the Discursive Approach to the Literary Text. In: *Annali d'Italia. Scientific Journal of Italy*. №34/2022. pp. 54-60. ISSN 3572-2436.
17. ROVENȚA-FRUMUȘANI, D. *Analiza discursului*. Ipoteze și ipostaze, București: Tritonic. Ed. II. 2012. 256p. ISBN: 978-606-8320-97-7.

18. RUSU, M-M. Competența de comunicare – perspective de abordare. În: *Revista Limba Română*, 2009, nr. 11-12, anul XIX. pp. 124-137. ISSN 0235-9111.
19. SILISTRARU, N., AFANAS, A. Formarea competențelor comunicative la studenți în cadrul citirii unui text de limbă străină. În: *Artă și educație artistică. Revista de cultură, știință și practică educațională*. Bălți, 2007, nr. 1(4), p.163-172. ISSN 1857-0445.
20. Carta europeană a plurilingvismului, 2005-2008. [citată 10.08.2022]. Disponibil: https://www.observatoireplurilinguisme.eu/images/Fondamentaux/charteplurilinguisme_rov2.13.pdf

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

1.Articole în reviste științifice de peste hotare recunoscute drept științifice de către autoritățile naționale ale țărilor respective:

1. LAȘCU, T. Development of the discourse competence through literary texts. In: *Hungarian Educational Research Journal*, Ungaria, 2022 (în curs de publicare, acceptat de recenzenti).
2. LAȘCU, T. Conceptualization of the Pedagogical Model of the Development of the English Communicative Competence of Philology Students through the Discursive Approach to the Literary Text. In: *Annali d'Italia*. Scientific Journal of Italy. №34/2022. pp. 54-60. ISSN 3572-2436.
3. CIORBA-LASCU, T. Literature, culture and language: axiological perspective. In: *Journal for Freedom of Conscience*, 9(3), Romania. 2022. 438-443. ISSN: 2495-1757. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6574223>

2.Articole în reviste științifice din Registrul Național al revistelor de profil:

4. LAȘCU, T. Enhancing students' sociocultural awareness through a discursive approach to literary texts. In: *Revistă de teorie și practică educațională a Centrului Educațional PRO DIDACTICA*, nr. 2-3 (132-133), pp.52-54, 2022. ISSN 1810-6455.
5. LAȘCU, T. Argumente experimentale privind necesitatea utilizării abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză a studenților filolog. In: *Univers Pedagogic. Revistă Științifică de Pedagogie și Psihologie*, Nr. 2 (74) 2022. pp. 108-113. ISSN 1811-5470.
6. LAȘCU, T. La spécificité de l'approche discursive du texte littéraire dans la formation de la compétence de communication en anglais. In: *Acta et Commentationes, Sciences of Education*, nr. 2(24), 2021, p. 126-135. ISSN 1857-0623, E-ISSN 2587-3636.
7. GHERLOVAN, O., LASCU, T. Concept configuration of the discursive approach of the literary text. In: *Studia Universitatis Moldaviae*, 2021, nr.5(145) Seria Științe ale educației. p.101-105. ISSN 1857-2103 ISSN online 2345-1025.
8. LAȘCU, T. Fondements psycholinguistiques du développement de la compétence communicative en langue étrangère. In: *Revista Acta et Commentationes, Sciences of Education*, nr. 2(20), 2020, p. 115-122. ISSN 1857-0623.

3. Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice:

9. LAȘCU, T. Le discours littéraire au sein d'un plus large agencement discursif dans le développement de la compétence communicative en anglais. In: *Proceedings of 5th International Conference Education and Spirituality Challenges and solutions of online education*, University of Craiova, Romania, 25 June 2021. ISBN 978-606-28-1376-5.
10. LAȘCU, T. The intelligibility of learning situations in the process of the discursive approach of the literary text in the English classroom.. In: *Proceedings of the 3rd international scientific and practical conference international scientific discussion: problems, tasks and prospects*, Brighton, Anglia, 21-22.10.2021, ISBN 978-0-86189-342-3, 306 p., p-37-45.
11. LAȘCU, T. Fundamental principles of the discursive approach of the literary text in the development of the communicative competence in the English classroom. In: *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference Theory and Practice of Science: Key Aspects* (February 19-20, 2021). Rome, Italy: Dana, pp-237-246. 2021. 1127 p. ISBN 978-88-32012-34-7.
12. LAȘCU, T., GHERLOVAN., O. The scope of stylistic and discursive analyses of the literary text: interrelation and inconsistency. In: *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference*

Scientific trends and trends in the context of globalization, Umeå, Suedia, 2021, ISBN 978-91-8002-432-7, pp-88-95.

13. CIORBA-LAȘCU, T. Text and discourse in the paradigm of communication. In: *Conferința Națională a Facultății de Litere, Tradiție și continuitate. Magistri și discipoli*, Școala doctorală „Alexandru Piru”, Craiova, Romania, 23 octombrie 2020, 330 p. ISBN 978-606-14-1677-6,

14. LAȘCU, T. Exploration de l'univers socioculturel du texte littéraire en classe de langue. In: *Materialele Congresului Științific Internațional Moldo-Polono-Român Educație, politici, societate*, mai 2021, p.291. ISBN 978-9975-76-207-6 p.291.

15. CIORBA-LAȘCU, T. The effectiveness of the task-based approach in the development of students' literary reading comprehension, analysis and critical thinking. In: *Conferința științifico-practică națională cu participare internațională, Ediția a III-a Orientări axiologice ale constructivismului în educația modernă*, 2020 ianuarie, UST, Facultatea de Pedagogie în parteneriat cu IPÎ Liceele teoretice ”Orizont”, p. 308-311. ISBN 978-9975-76-299-1.

16. CIORBA-LAȘCU, T. Particularitățile textului literar: tipologie și structură. In : *Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională Învățământ superior: tradiții, valori, perspective*, 29-30 septembrie, volumul III, Științe Socio-umanistice și Didactica Științelor Socio-umanistice, 2020. p. 6-10. ISBN 978-9975-76-314-1.

17. CIORBA-LAȘCU, T. Aspect interactif de la communication et de la construction du discours. In: *Materialele Congresului Științific Internațional Moldo-Polono-Roman Educatie-Politici-Societate*, Chișinău, 11-4 aprilie 2019, ISBN 978-9975-76-273-I.

18. CIORBA-LAȘCU, T. Fonctionnalité interactive des marqueurs discursifs dans l'acte conversationnel. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională. Învățământ Superior: Tradiții, Valori, Perspective*, 27 – 28 septembrie 2019, ISBN 978-9975-76-286-I.

19. CIORBA-LAȘCU, T. Didactic implications on the literary texts comprehension. In: *Materialele simpozionului științific internațional dedicat aniversării 40 de ani de activitate a Facultății Pedagogie: Tradiție și inovație în educație*, Chișinău, 18-19 octombrie, 2019, ISBN 978-9975-76-290-8.

20. CIORBA-LAȘCU, T. Methodological Regards on the Use of Literary Texts in the Development of Students' Communicative Competences. In: *Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională, Invatamant superior: traditii, valori, perspective*. Didactica Științelor Socio-Umanistice, 28-29 septembrie, 2018, UST, ISBN 978-9975-76-251-9, p.131.

ADNOTARE

Lașcu Tatiana, Abordarea discursivă a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi. Teză de doctor în științe ale educației. Chișinău, 2022.

Structura tezei cuprinde adnotări în limbile română, rusă și engleză, lista abrevierilor, introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie, constând din 251 de surse, 8 anexe, 151 pagini text de bază, 22 tabele, 33 de figuri.

Publicațiile la tema tezei: rezultatele generate de cercetare au fost publicate în 20 de lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: competență, competență de comunicare, competență de comunicare în limba engleză, capacitate discursivă, discurs, abordare discursivă, analiză discursivă, strategie discursivă, tehnologie de dezvoltare a capacității discursive, text literar, situație de învățare, sarcini discursive, practică discursivă.

Domeniul de studiu: didactica limbii engleze.

Scopul cercetării a constat în determinarea reperelor teoretico-metodologice, elaborarea și validarea experimentală a *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*.

Obiectivele cercetării: determinarea fundamentelor teoretice ale dezvoltării competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar; sintetizarea mecanismelor abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar; elaborarea *Strategiei discursive de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi*; elaborarea *Tehnologiei dezvoltării capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* și consemnarea valorilor ei formative; elaborarea și valorificarea experimentală a *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar în procesul de învățare a limbii engleze*.

Noutatea și originalitatea cercetării rezidă în: conceptul de *abordare discursivă a textului literar din perspectiva valorilor educaționale*; mecanismele abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar; *Strategia discursivă de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi*; *Tehnologia de dezvoltare a capacității discursive ca element al competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*; *Modelul de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*; designul și instrumentele de valorificare și argumentare experimentală a rezultativității *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*,

Rezultatele obținute care au contribuit la soluționarea problemei științifice: fundamentarea teoretico-metodologică a funcționalității *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar* în vederea consolidării expertizei științifice în domeniul învățării limbii engleze și adaptării procesului de formare a competențelor de comunicare în limbi străine la noile abordări teoretice și praxiologice.

Semnificația teoretică a cercetării este motivată de analiza, precizarea, delimitarea și interpretarea aspectelor cadrului conceptual *al abordării discursive a textului literar* în procesul de studiere a limbii engleze; stabilirea principiilor, condițiilor, factorilor de interpretare a textului literar din perspectiva discursivă; explorarea și analiza orientărilor științifice privind valorificarea discursivă a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză prin intermediul unor situații și sarcini complexe de învățare; proiectarea mecanismelor abordării discursive a textului literar în dezvoltarea competenței de comunicare în limba engleză la nivel universitar; definirea conceptelor de *competență de comunicare în limba engleză, competență discursivă, capacitate discursivă, discurs literar, abordare discursivă a textului literar, analiză discursivă, strategie discursivă, tehnologie de dezvoltare a capacității discursive, situație de învățare, sarcini discursive*; fundamentarea *Modelului de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*.

Valoarea aplicativă a lucrării rezidă în: *Strategia discursivă de dezvoltare a competenței de comunicare în limba engleză prin abordarea discursivă a textului literar*; *Tehnologia de dezvoltare a capacității discursive în limba engleză a studenților filologi prin abordarea discursivă a textului literar*; curriculumul universitar *Interpretarea textului literar din perspectiva discursivă*; sistemul de sarcini discursive optime pentru dezvoltarea competenței de comunicare; matricea strategiilor discursive în procesul de învățare a limbii engleze; designul și instrumentele de valorificare și argumentare experimentală a rezultativității *Modelului*.

Implementarea rezultatelor științifice Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat prin activitatea didactică în cadrul Universității de Stat din Tiraspol, prin comunicări la congrese, simpozioane, conferințe naționale și internaționale, publicații științifice, mese rotunde și workshop-uri în cadrul stagiilor de formare continuă. Cercetarea experimentală s-a desfășurat în cadrul Universității de Stat din Tiraspol, Universitatea de Stat din Cahul, Universitatea Pedagogică de Stat Ion Creangă, mun. Chișinău, în anii de studii 2019-2020 și 2020-2021, eșantionul experimental fiind constituit din 106 studenți.

АННОТАЦИЯ

Лашку Татьяна, Дискурсивный подход к художественному тексту в развитии коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов, диссертация на соискание ученой степени доктора педагогики, Кишинев, 2022.

Структура диссертации включает аннотации на румынском, русском и английском языках, список сокращений, введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиографию, состоящую из 251 источника, 8 приложений, 151 страницы основного текста, 22 таблиц, 33 рисунков.

Публикации тезисов: результаты исследования опубликованы в 20 научных работах.

Ключевые слова: компетенция, общение, ситуация общения, коммуникативная компетенция, текст, дискурсивный подход, речь, интерпретация, учебная ситуация, дискурсивная практика.

Область исследования: дидактика английского языка.

Цель исследования состоит в определении теоретико-методологических ориентиров, разработке и апробация Модели развития коммуникативной компетенции на английском языке у студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту.

Задачи исследования: выявление теоретических основ развития коммуникативных навыков на английском языке посредством дискурсивного подхода к художественному тексту (определение понятия дискурсивного подхода к художественному тексту; установление принципов и условий развития англоязычных коммуникативных навыков студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту, проектирование механизмов дискурсивного подхода к художественному тексту, способствующих развитию коммуникативной компетенции на английском языке на этапе вузовского обучения и разработка дискурсивной Стратегии развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов; разработка Технологии развития дискурсивных навыков как элемента коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту; экспериментальная валоризация Модели развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту.

Новизна и оригинальность исследования заключается в: определении понятия дискурсивного подхода к художественному тексту с позиций образовательных ценностей; разработке механизмов дискурсивного подхода к художественному тексту в развитии коммуникативной компетенции на английском языке на этапе университетского образования; создании дискурсивной стратегии развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов; разработке Технологии развития дискурсивных навыков как элемента коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту как инструментального измерения Модели развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту; оценке и экспериментальной аргументации эффективности Модели развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту.

Полученные результаты, обусловленные решением научной проблемы, заключаются в: теоретико-методическом, практическом обосновании функциональности Модели развития коммуникативной компетенции на английском языке студентов-филологов посредством дискурсивного подхода к художественному тексту с целью адаптации процесса обучения коммуникативным навыкам на иностранных языках студентов к новым образовательным ориентирам на основе формообразующих, фактологических, подтекстовых и ценностных ресурсов художественного текста.

Теоретическая значимость исследования мотивирована анализом, уточнением, определением понятия дискурсивный подход применительно к художественному тексту в процессе изучения английского языка; установлением некоторых принципов, условий, факторов интерпретации художественного текста с точки зрения дискурсивного подхода; разработкой Стратегии развития коммуникативной компетенции на английском языке через дискурсивный подход к художественному тексту; изучением и анализом научных рекомендаций относительно дискурсивного использования художественного текста в развитии коммуникативной компетенции на английском языке через комплексные учебные ситуации и задачи.

Практическое значение работы состоит в: разработке куррикулума для вузовского курса «Интерпретация художественного текста с позиций дискурсивного подхода»; разработке матрицы анализа дискурсивных стратегий в процессе анализа художественного текста; создании системы оптимальных дискурсивных заданий для развития коммуникативной компетенции; разработке методических рекомендаций для учителей и авторов учебных программ, методических пособий и руководств (гидов).

Внедрение научных результатов было достигнуто в процессе дидактической деятельности в Тираспольском государственном университете, Государственном педагогическом университете им. Иона Крянгэ, Кагульском государственном университете им. Богдана Петричейку Хашдеу, общения на конгрессах, симпозиумах, национальных и международных конференциях, научных публикаций, на круглых столах и семинарах во время курсов повышения квалификации.

ANNOTATION

Lașcu Tatiana, Discursive Approach to the Literary Text in the Development of the English Communication Competence of Philology Students, PhD Thesis in Sciences of Education, Chișinău, 2022.

The structure of the thesis includes annotations in Romanian, Russian and English, list of abbreviations, introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography consisting of 251 sources, 8 annexes, 151 pages of basic text, 22 tables, 33 figures.

Thesis publications: The results of the research have been published in 20 scientific papers.

Keywords: competence, communication, communicative situation, communicative competence, literary text, discursive approach, speech, interpretation, learning situation, discursive practice.

Field of study: Didactics of the English Language (university level).

The purpose of the research was to determine the theoretical-methodological benchmarks, the elaboration and validation of the Model for the development of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text.

The objectives of the research: to determine the theoretical foundations of the development of English communication competence through the discursive approach to the literary text; to design the mechanisms of the discursive approach to the literary text at the university level; to elaborate *the discursive Strategy for the development of the English communication competence of Philology students*; to elaborate *the Technology for the development of the discursive capacity as an element of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text*; to elaborate and experimentally valorize the *Model for the development of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text in the process of learning English*.

The novelty and originality of the research lies in: the concept of *discursive approach to the literary text from the perspective of the educational values*; mechanisms of the discursive approach to the literary text in the development of the English communication competence at university level; *the discursive Strategy for the development of the English communication competence of Philology students*; *the Technology for the development of the discursive capacity as an element of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text*; the *Model for the development of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text*.

The results obtained which contributed to the solution of the scientific problem consists in: the theoretical-methodological substantiation of the functionality of the Model for the development of the English communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text in order to adapt the process of training communication competences in foreign languages to the new educational tendencies.

The theoretical significance of the research is motivated by the analysis, specification, delimitation and interpretation of the aspects of the conceptual framework of the discursive approach to the literary text in the process of studying the English language; the identification of the principles, conditions, factors for interpreting the literary text from the discursive perspective; the exploration and analysis of the scientific guidelines regarding the discursive valorization of the literary text in the development of English communication competence through complex learning situations and tasks; design of the mechanisms of the discursive approach to the literary text in the development of English communication competence at the university level; definition of the concepts of *English communication competence, discursive competence, discursive capacity, literary discourse, discursive approach to the literary text, discursive analysis, discursive strategy, technology for the development of discursive capacity, learning situation, discursive tasks*; *the substantiation of the Model for the development of the English language communication competence of Philology students through the discursive approach to the literary text*.

The applicative value of the research resides in: *the discursive Strategy for the development of English communication competence through the discursive approach to the literary text*; *the Technology for the development of the discursive ability in English of philology students through the discursive approach to the literary text*; the university curriculum of the course *Interpretation of the literary text from the discursive perspective*; the system of optimal discursive tasks for the development of communication competence; *matrix of discursive strategies in the process of learning English*; the design and tools for valorization and experimental argumentation of the effectiveness of the Model.

The implementation of the scientific results was achieved through the didactic activity within Tiraspol State University, through communications at congresses, symposiums, national and international conferences, scientific publications, round tables and workshops within the continuous training courses. The experimental research was carried out within Tiraspol State University, the State University of Cahul, Ion Creangă State Pedagogical University, Chisinau municipality, in the academic years 2019-2020 and 2020-2021, the experimental sample being made up of 106 students.

LAȘCU TATIANA

**ABORDAREA DISCURSIVĂ A TEXTULUI LITERAR ÎN DEZVOLTAREA
COMPETENȚEI DE COMUNICARE ÎN LIMBA ENGLEZĂ A STUDENȚILOR
FILOLOGI**

**SPECIALITATEA 532.02. DIDACTICA ȘCOLARĂ PE TREPTE ȘI DISCIPLINE DE
ÎNVĂȚĂMÂNT (*Didactica limbii engleze*)**

REZUMATUL

tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar: 15.09.2022	Formatul hârtiei 60x84 1/16
Hârtie offset. Tipar offset.	Tiraj 50 ex...
Coli de tipar.:	Comanda nr 50

**Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din
Chișinău, str. Ion Creangă, nr. 1, MD-2069**